Nr. 66. NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. Kraków, Niedziela 20 Marca 1921. Rok XL.

„Nowa Reforma" wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
W miejscu	1200 Mk — f.	600 Mk — f.	300 Mk — f.	100 Mk — f.
z odnoszeniem do domu	1320 „ — „	660 „ — „	330 „ — „	110 „ — „
W Polsce: z przesyłką pocztową	1380 „ — „	690 „ — „	345 „ — „	115 „ — „
W innych państwach	1920 „ — „	960 „ — „	480 „ — „	160 „ — „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do **Administracyi „N. Reformy"** w Krakowie.

Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3. Telefon Redakcyi 41. Administracyi 241. Dla rozmów **zamiejscowych 1572.**

Nr rach. poczt. Kasy oszczędności 140.956.

Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 5 Mp.; w Biurze dzienników **S. Sokołowskiego**, ulica Trzeciego Maja l. 5 i w **Biurze Plohna**, ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 5 Mp.

NOWA REFORMA

Prenumeratę przyjmują:

Zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy" i wszystkie urzędy pocztowe; **miejscową:** Administracya „Nowej Reformy". — Biuro dzienników „Ruch" (dawniej J. Sejcza i A. Salomonowej), ul. Szczepańska 9; — Biuro dzienników Maryana Hapszy, ul. Jagiellońska l. 7.

zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: **We Lwowie** Biura dzienników: A. Buchstab, ul. Karola Ludwika 21; S. Sokołowski, ul. Trzeciego Maja 5. **W Jarosławiu** J. Soszyńska. — **W Tarnowie** M. Reckach. — **W Wiedniu** Hermann Goldschmied (sprzedaż oddzielnych numerów), I. Wollzeile 6. — M. Dukes Nachfolger; Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu, — R. Mosse, (także w Warszawie, Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek, Wollzeile.

ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza nonparelowego za raz Mk 10·—. Do numeru niedzielnego i świątecznego oraz za układ tabelaryczny, cyfrowy, skombinowany o 50 procent drożej. — **Nadesłane** po Mk 15·— od wiersza nonparelowego. — **Głosy publiczne** po Mk 30·— od wiersza. — **Załączniki** do „N. Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się za cenę 10 Mk od 100 egz. dla zamiejsc., a 6 Mk od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Pokój ryski.

Kraków, 19 marca.

Wczoraj o godz. pół do 10 wieczór obie delegacje, polska i rosyjska, wraz ze swoimi przewodniczącymi, podpisały w Rydze traktat pokojowy i opatrzyły go swojemi pieczęciami.

Po dwuletniej blisko wojnie, obfitującej w epizody równie radosne i napawające dumą, jak smutne i przygnębiające, zawarty obecnie pokój jest na ogół dla nas korzystny. Nietylko siła oręża polskiego, ale także szereg innych okoliczności złożyły się na to, że rząd sowiecki z pewnością bez chęci i zapału ostatecznie po długiem zwlekaniu i targach zgodził się na warunki tego pokoju. Oddaje on Polsce wschodnią granicę z drugiego rozbioru w niektórych jej częściach nawet z nadwyżką. Państwo polskie uzyskuje w ten sposób obszerną rezerwę terytorjalną w postaci obszarów wschodnich, stosunkowo bardzo rzadko zaludnionych, na których można pomieścić nadmiar swojej ludności, nie przynosząc tem ujmy dla interesów i swobody rozwoju siedzącej na tych ziemiach ludności białoruskiej i maloruskiej.

Gdyby dzieje ludzkie były stosowaną matematyką, to niewątpliwie pokój ryski nadawałby się do tego, aby na setki lat stanowił podstawę dla przyjaznych i pokojowych stosunków sąsiedzkich polsko-rosyjskich. Polska bowiem wprawdzie otrzymuje w nim pewne obszary, uważane za etnograficznie ruskie czy rosyjskie, lecz straty, wynikające stąd dla narodu rosyjskiego, czy wogóle dla narodów ruskich, są w stosunku do ich rezerw terytorjalnych minimalne i właściwie nie odgrywają żadnej roli. Narody te bowiem posiadają tak olbrzymie przestrzenie wolne do kolonizacji wewnętrznej, pod każdym względem znakomite, że przy równoczesnem podnoszeniu się ich kultury przez wieki całe nie będą odczuwały ciasnoty i braku miejsca. Rosja europejska razem z azjatycką, pozostając nawet na niższej stopie gospodarczo-cywilizacyjnego rozwoju, niż współczesna w Europie środkowej, mogą pomieścić wygodnie przeszło pięćset miljonów ludności w takiem ustosunkowaniu, że czterysta miljonów z niej zajmowałoby się rolnictwem. Ponieważ zaś na obszarach rosyjskich na wschód od granicy polskiej, w Rydze wyznaczonej, mieszka dzisiaj nie więcej jak 160 miljonów ludzi, widać z tego, że gdyby temi materjami rządził tylko prosty i trzeźwy rachunek, to Rosja nie odczułaby nawet tej straty terytorjalnej, jaką na rzecz Polski poniosła.

Niestety procesy historyczne są bez porównania bardziej złożone, niż najsubtelniejsze ludzkie rachunki. Stosunek bogactwa terytorjalnego Rosji Katarzyny II do jej ówczesnej ludności, był jeszcze korzystniejszy, niż dzisiaj, a mimo to Rosja nie spoczęła, dopóki nie zniszczyła państwa polskiego. Ruskie jego prowincje zabrała w imię rewindykacji narodowo-religijnej, rdzennie polskie zaś w imię racji stanu, nakazującej zabezpieczenie tamtych. Argumenty te, mimo całej ich śmieszności, odpowiadały jednak ówczesnym wyobrażeniom o państwie i polityce, ponieważ rozbiory Polski dokonane zostały bez protestu z czyjejkolwiek strony z wyjątkiem Turcji, która sama jedna do tej pory nie uznała ich formalnie nigdy przez cały czas ich trwania.

Obrót, jaki zdają się brać dzieje ludzkie obecnie po wielkiej wojnie, po t. zw. »zwycięstwie demokracji i sprawiedliwości«, nie budzi niestety nadziei, że te wyobrażenia, w imię których Polska padła przed półtora wiekiem ofiarą swoich silniejszych sąsiadów, uległy rzeczywistej zmianie lub nawet zapomnieniu. Jak dawniej tak i teraz światem rządzi siła. Ideje zaś roznoszone po świecie przy pomocy granatów, napełnionych perdytem, ekrazytem, melinitem, czy jakiemś innem tego rodzaju paskudztwem, lub falami gazów trujących, mają zawsze bez porównania więcej szans zapanowania nad światem, niż ideje, które na swoje usługi mają tylko zadrukowany papier lub fale przez głosy mowców wstrząsanego powietrza... Jest to bardzo smutne i bardzo pesymistyczne. Ale opiera się na faktach, którym dotąd poza szczytnemi marzeniami nie potrafiono nic innego przeciwstawić.

Potrzeba więc liczyć się z tem, że determinująca historją narodów ludzka natura pozostaje jeszcze ciągle tąsamą, jaką nauczyliśmy się znać dotychczas, że więc historja zachowała swoją nałogową skłonność do — powtarzania się. Z tego punktu widzenia potrzeba liczyć się z tem, że postanowienia pokoju ryskiego będą jeszcze przedmiotem sporów długich i niepewnych między Polską a Rosją jutrzejszą. Gdyby ona nawet pozostała nadal bolszewicką, to i wtedy jeszcze warunki trwałości tych postanowień byłyby wątpliwe. Dyplomacja sowiecka nie dlatego bowiem zgodziła się na takie granice, że uznała je za sprawiedliwe i zgodne z jej wyobrażeniami, ale dlatego, że wewnętrzne i zewnętrzne położenie zmusiło jej rząd do szukania pokoju za wszelką cenę.

Jednakowoż rozwój stosunków w Rosji sowieckiej poszedł tymczasem taką drogą, że upadek rządu Lenina uważany jest coraz powszechniej za kwestję bardzo już niedługiego czasu. Wśród rosyjskich stronnictw niebolszewickich widać już coraz wyraźniejszy ruch, spowodowany gotowaniem się do objęcia spadku po bolszewikach. Właśnie w dziedzinie zagadnień terytorjalnych i zagranicznych ruch ten przejawia się najżywiej. Wszystkie stronnictwa rosyjskie nie pozostawiły wątpliwości co do tego, że nie aprobują postanowień terytorjalnych pokoju ryskiego. Komisja zaś wykonawcza zebranego w Paryżu zjazdu członków byłej konstytuanty rosyjskiej uważała za potrzebne właśnie w czasie obecności Naczelnika państwa polskiego w stolicy Francji ogłosić następujące swoje rezolucje:

»1) Demokracja rosyjska uczyniła uroczyste uznanie Polski, odbudowanej z trzech części i obejmującej cały naród polski w jego granicach etnograficznych, jednym z pierwszych aktów władzy rewolucyjnej.

»2) Tak zwana linja Curzona, ustalona przez Radę najwyższą w 1919 roku, jest bezwzględnie granicą pomiędzy Polską a Rosją, odpowiadającą zasadzie etnograficznej. Linja zaś, którą bolszewicy przyznali Polakom dla chwilowych względów politycznych, na mocy umowy ryskiej z dnia 12 października 1920 roku, pozostawia Polsce kilka miljonów ludności czysto rosyjskiej i jest uważaną przez rosyjską demokrację, jako zajęta siłą przeciwko woli ludności, co niechybnie będzie w przyszłości źródłem stałych konfliktów i utworzy stałe niebezpieczeństwo we wschodniej Europie.

»3) Komisja zakłada protest przeciwko myśli o możliwości tego, aby część terytorjum rosyjskiego była oderwana od Rosji drogą jednostronnej decyzji państw obcych, bez udziału w tej decyzji narodu rosyjskiego, w osobie uznanej przez niego legalnej władzy. Sytuacja ta nie może ulec zmianie nawet, gdyby oddzielenie danego terytorjum przyjęło formę ogłoszenia danej części terytorjum, oraz jego ludności, bez wyrażenia woli z jej strony, jako autonomicznej lub niezależnej, z wyraźnym jednak celem osiedlenia kolonistów polskich na tych ziemiach i poddania ich obcej hegemonji lub protektoratowi Polski.

»Paryż, dnia 2 lutego 1921 roku. Byli obecni i jednogłośnie przyjęli uchwałę. Awksentjew, Minor, Kiereński, Milukow, Winawer, Konowałow, Zenzinow, Maksutow, Makiejew«.

Nie można zatem łudzić się co do tego, że pokój ryski stawia Polskę w silnym kontraście do Rosji zarówno dzisiejszej, jak jutrzejszej. Podczas gdy jednak analogiczny kontrast polsko-niemiecki na zachodzie jest równoważony poparciem, jakiego przez czas dość długi przynajmniej może być Polska pewną ze strony Francji, to w kontraście swoim do Rosji Polska na żadnych sojuszników liczyć nie może. Przeciwnie, jak się to już raz okazało w Spaa zeszłego roku i jak to leży w naturze rzeczy, musi być ona przygotowaną na to, że w sporze swoim z Rosją może znaleźć Europę przeciw sobie.

Jest to faktem tak niewątpliwym i tak donioslym, że zatajanie go i przysłanianie czemkolwiek wobec własnego społeczeństwa byłoby niesumiennością. Pokój w Rydze zawarty należy tedy witać z radością jako zakończenie wojny dwa lata trwającej na wschodzie i jako warunek tej wewnętrznej konsolidacji, której państwo nasze tak bardzo potrzebuje. Ale należy mieć ciągle na pamięci, że pokój ten stanie się punktem wyjścia dla przyszłej polityki polsko-rosyjskiej, która z pewnością ani łatwą ani bezpieczną nie będzie.

Podpisanie traktatu pokojowego w Rydze.

Warszawa, 19 marca (Tel. wł.) Wczoraj o godz. 9.45 odebrano z Rygi prywatne radjo następującej treści:

Ryga, 18 marca, godz. 9.30 wieczorem: Przed chwilą **odbył się akt podpisania traktatu pokojowego w obecności członków obu delegacyj, przedstawicieli rządu łotewskiego, ciała dyplomatycznego i licznej publiczności.**

Uroczystość zagaił prezes delegacji polskiej Dąbski krótkiem przemówieniem, stwierdzając **otwarcie posiedzenia, następnie odczytał w polskiem brzmieniu tekst traktatu.** Z kolei przewodniczący delegacji rosyjskiej **Joffe odczytał tekst rosyjski, zaś poseł ukraiński w Moskwie Kociubiński tekst ukraiński.**

Po odczytaniu tekstów delegaci polscy i rosyjsko-ukraińscy zbliżali się kolejno **do specjalnego stołu, na którym umieszczone były egzemplarze traktatu i kładli na nich swoje podpisy obok pieczęci lakowych z inicjałami** każdego podpisującego. W zastępstwie chorego delegata ukraińskiego Szumskiego podpisał traktat poseł **Kociubiński.**

Traktat pokojowy, podpisany przez delegacje, jest formatu 8, zawiera 33 stron, papier kredowy. Po podpisaniu traktatu pokojowego zabrał głos wiceminister **Dąbski.** W przemówieniu swojem powiedział między innemi:

Podpisany przez nas traktat jest **podstawą nowego okresu życia i rozwoju narodów polskiego i rosyjskiego.** Po wiekowej walce Polaków **o niepodległość i po dwóch latach ciężkiej, krwawej wojny,** dzięki temu aktowi wschodnia **połowa Europy wraca do normalnych warunków.** Zawarliśmy **pokój porozumienia.** Uznaliśmy ideę **stanowienia narodów o sobie** i uznaliśmy **niepodległość Ukrainy i Białejrusi.** Ze swej strony zapowiadam kategorycznie, że Polska **wypełni lojalnie przyjęte na siebie zobowiązania i spodziewa się, że i druga strona uczyni tosamo.** — W końcu swego przemówienia zwrócił się wiceminister Dąbski do łotewskiego ministra spraw zagranicznych, Majerowicza, składając mu **podziękowanie za udzieloną Polsce gościnność.**

Następnie przemawiał przewodniczący **Joffe** i minister łotewski **Mejerowicz.**

Po podpisaniu traktatu, podpisano także protokół dodatkowy. Protokół jest **tajny.** Traktat pokojowy składa się **z 26 artykułów.**

Ze strony polskiej podpisali go: **Jan Dąbski, Stanisław Kauzik, H. Strassburger i Leon Wasilewski;** ze strony rosyjskiej: **Joffe, Hanecki, Oboleński;** za Ukrainę poseł **Kociubyński.**

KOMISJA GRANICZNA.

Warszawa, 19 marca. (PAT). P. **Leon Wasilewski** został mianowany przewodniczącym polskiej delegacji do mieszanej **komisji granicznej,** która ma za zadanie wytknąć na miejscu **granice,** oraz ustalić **znaki graniczne pomiędzy Polską, Rosją, Białorusią i Ukrainą.**

WYJAZD POLSKIEJ DELEGACJI.

Ryga, 19 marca (East Express). Wiceminister Dąbski wraz z całą delegacją polską w najbliższych dniach **opuszcza Rygę.**

PRAWO WŁASNOŚCI KOŚCIOŁA ŚW. STANISŁAWA W RZYMIE.

Ryga, 19 marca (East Express). **Joffe i Dąbski** wymienili między sobą noty, stwierdzające, że zajęcie przez rząd polski kościoła **św. Stanisława Kostki** w Rzymie jest zgodne z prawem, ponieważ prawo własności całej tej instytucji wraz z hospicjum przeszło na Polskę.

Uroczystość Konstytucji 17 marca

Program uroczystości w Krakowie.

W niedzielę 20 bm. zamanifestuje Kraków w sposób **uroczysty narodową radość** z okazji uchwalenia przez Sejm ustawodawczy konstytucji Rzeczypospolitej polskiej.

W uczczeniu tego podniosłego aktu historycznego, który w sposób prawno-publiczny sankcjonuje ład i porządek w państwie, **całe społeczeństwo nasze winno wziąć udział** bez względu na różnice przekonań politycznych, które niechaj w chwili tej podporządkują się wielkiej idei państwowości polskiej.

W czasie uroczystego »Te Deum« w starodawnej, królewskiej katedrze na wzgórzu Wawelskim, **głos Zygmunta** oznajmi zgromadzonym tłumom oraz poniesie w dal jak Polska długa i szeroka **najgłębszą radość wolnego obywatela polskiego,** który odtąd chroniony w swych prawach i obowiązkach przed gwałtem i niesprawiedliwością żyć może swobodnie w **niepodległej, zjednoczonej Polsce.**

Po nabożeństwie i »Te Deum« tłumy ruszą w pochodzie ul. Grodzką pod ratusz krakowski, gdzie rada miejska przy udziale przedstawicieli wszystkich władz i szerokich sfer obywatelskich publicznie złoży **hołd Sejmowi i Naczelnikowi państwa.**

Pod ratuszem między godz. 11 a 1 w południe orkiestra tramwajarzy odegra szereg pieśni patrjotycznych.

Wieczorem tegoż dnia orkiestry w teatrach miejskich odegrają hymn narodowy, poprzedzony przemówieniem o znaczeniu konstytucji.

ŻYCZENIE KORPUSU DYPLOMATYCZNEGO.

Warszawa, 19 marca (PAT). Sejmowe biuro marszałkowskie komunikuje, że korpus dyplomatyczny złożył p. marszałkowi **życzenia z powodu uchwalenia ustawy konstytucyjnej.**

PRZEDSTAWIENIE GALOWE W TEATRZE WIELKIM.

Warszawa, 19 marca (Tel. wł.) Wczoraj w Teatrze Wielkim odbyło się **przedstawienie galowe z okazji uchwalenia** konstytucji. O godz. 10 wieczorem prezydent **Witos odczytał ze sceny telegram z Rygi, donoszący o podpisaniu pokoju.** Orkiestra odegrała hymn narodowy, publiczność wznosiła okrzyki na cześć Naczelnika państwa.

UROCZYSTOŚĆ W RATUSZU WARSZAWSKIM.

Warszawa, 19 marca. (PAT). Dzień konstytucji uczciła Rada miejska w sposób uroczysty. Salę ratuszową udekorowano zielenią i flagami narodowemi. Posiedzenie otworzył wiceprezydent Rady, Czesław Brzeziński. Przemówienie zakończył słowami: »Niech żyje konstytucja!«, »Niech żyje Sejm!«, »Niech żyje Naczelnik!«, »**Niech żyją wszystkie stany!**« Pokój ludziom dobrej woli! Słowa te powitali radni głośnym okrzykiem. Z okazji uroczystości onegdajszej, Rada miejska postanowiła wysłać wespół z magistratem adres do Sejmu od ludności stolicy, oraz nadać jednemu z placów publicznych w Warszawie nazwę: »**Placu konstytucji 17-go marca**«.

UCZCZENIE UCHWALENIA KONSTYTUCJI.

Warszawa, 19 marca (PAT). W czasie obchodu konstytucyjnego w dniu 17 bm. złożył p. Aleksander Losiew do dyspozycji marszałka Sejmu czek **na 1 miljon marek** celem uczczenia dnia uchwalenia konstytucji. Z tej samej okazji złożył Związek Banków **5 miljonów marek,** również do dyspozycji p. marszałka.

Organ łotewski o następstwach pokoju ryskiego.

»Latwijas Westniesis« zamieszcza artykuł p. Woldemara Lesiusza pod tytułem: »Romantyczni imperjaliści«.

Główną trudność w rokowaniach ryskich autor widzi w sprawach związanych z odszkodowaniem. Polska słusznie żąda tego, co się jej należy, z drugiej strony jednak Rosja sowiecka w sensie gospodarczym jest trupem. W rezultacie komuniści decydują się zapłacić 35 miljonów złotem, i Polacy się na to godzą, bo jasne jest, że nawet zapomocą prasy więcej się z Rosji sowieckiej nie wyciśnie.

Jeżeli pomimo to nie jest wykluczone przeciągnięcie się rokowań pokojowych, to składają się na to przyczyny natury politycznej.

W Paryżu dotychczas jeszcze w sferach francuskich finansistów, działających w porozumieniu z emigrantami rosyjskimi, istnieją grupy, które marzą o zwaleniu bolszewików za pomocą interwencji z zewnątrz. Grupy te po upadku Wrangla skupiły swe nadzieje na Polsce. Wyobrażają sobie one, że Polska i zjednoczona Rosja mogą żyć w przyjaźni, — co więcej, że mogą obie w sojuszu z Francją wystąpić przeciw Niemcom. Ludzie ci nie rozumieją tego, że odrodzona Rosja **będzie w stanie wojny z Polską o** granice, które na podstawie preliminarzy ryskich wybiegają znacznie poza linję Curzona. Jest rzeczą jasną, że dla zniszczenia Polski, Niemcy wyciągnęłyby natychmiast rękę do Rosji. Francji nie pozostałoby nic innego, jak połączyć się albo z Rosją

KAZIMIERZ ZDZIECHOWSKI.

ZBRODNIA

29 (Ciąg dalszy).

Gdy Adam napomknął o dziecku, spojrzenie starca z niepokojem spoczęło na stróżowskim synu.

— Nie będzie nigdy Polski?! — przerwał po pewnej chwili.

— Nigdy!

Stary spróbował zaśmiać się szyderczo, lecz nie powiodło mu się to w zupełności. — Skrzywiły się tylko sine starcze wargi, z krtani wydobył się chrypliwy jęk szybko ruszała się wysterczająca z chudej szyi grdyka.

— Niech żyje jedna wielka i niepodzielna Rosja.

Znowu Gościcki bez powodzenia wysilił się na uśmiech.

Rosja objawi światu nową idję, a Polska Mickiewicza, Kościuszki, Kopernika, Kołłątaja, oto kupa gnoju.

Teraz Gościcki chciałby młodzieńca chwycić za kołnierz i wypchnąć za próg, chciałby zmiażdżyć go straszliwą obelgą, przekleć, wielką klątwą a czuł, że nie dopisują mu siły, czuł, że rozpłacze się... I dlatego zamilkł.

W tej chwili zakwilił i zapiszczał mysim odgłosem Jędruś, staruszek dźwignął się z krzesła, pospieszył do wychowanka, wziął go na ręce, kołysał. Łysa, żółta czaszka pochyliła się nad małpią twarzyczką trupiątka... Na szczęknięcie naciśniętej przez Adama klamki, odwrócił się szybko.

— Adasiu, opamiętaj się póki czas! Adasiu! — zawołał cicho tonem prośby — Adasiu!...

Grobliński uśmiechnął się owym nieszczerym i wzgardliwym uśmiechem, przy którego pomocy załatwiał oddawna wszelkie wysuwane przez innych oraz przez własne sumienie wątpliwości i głośno zamknął za sobą drzwi.

XII.

— Po co my tu właściwie siedzimy? — Spytał któregoś dnia Stangow w epilogu długiej „mowy budżetowej", z której wynikło, że kasa jest pusta, że deficyt wzrasta i niema żadnych widoków na polepszenie sytuacji finansowej... — Po co my tu właściwie siedzimy· — powtórzył, widząc zdumienie na twarzy towarzysza.

— Jakto po co?! Dla roboty rewolucyjnej, dla uświadomienia proletarjatu, dla propagandy...

Rozumne oczy Stangowa zmrużyły się w szyderczem spojrzeniu, którem objął towarzysza.

— Sądziłem, żeś ty oddawna przekonał się, że to nie jest ani robota, ani propaganda... Drukowanie pisma na hektografie w 10-ciu egzemplarzach dla 8 miu czytelników, pogadanka sobotnia ze studentami, odczyty dla panien, które wyrzekłyby się Marksa, byleby dostały mężów, urządzenie kulawego obchodu 1 go maja — drwił Aleksy. — Ośmioklasista czuł-by się dumnym z takiej pracy. . Ale my z tobą!... Gdybyśmy w przeciągu ubiegłych miesięcy rzucali kamienie do rzeki, wynik byłby akurat ten sam... Narodowcy budują tu na kresach, w mieście białorusko-żydowskim Polskę. Pepesowcy budują i Polskę i socjalizm, choć w zapadłej rolniczej gubernji niema ani Polaków, ani proletarjatu... Nam chyba wypada wykazać nieco więcej inteligencji od naszych przeciwników... i nie marnować czasu... Wyobraźmy sobie, żeśmy osiągnęli zupełne powodzenie...

Stangow rozparł się wygodnie w jedynym fotelu, który posiadał, włożył ręce do kieszeni, wyciągnął i wyprostował obie nogi, oparł je obcasami o podłogę i patrzał na noski eleganckich kamaszy swoich, jakgdyby mówił nie do towarzysza swego, lecz wyłącznie do własnych bucików...

— Wyobraźmy sobie, żeśmy osiągnęli całkowity sukces — ponowił pytanie — żeśmy zjedli naszych wrogów partyjnych, że wszyscy robotnicy i czeladnicy stanęli z nami... I co dalej?...

— Od dwu lat broniłeś programu naszego a dziś przekreślasz wszystko.

— Bynajmniej — bez programu to jedynie marny świstek papieru... tymczasem mocnych, skutecznych czynów potrzeba!...

— Oczywiście chodzi o czyny — podchwycił Grobliński.

— Tak — to też postanowiśmy przejść do działań zaczepnych, rozpocząć wojnę otwartą.

Zniżywszy głos, Stangow opowiadał, że zapadło w Petersburgu postanowienie wykonania w jednym dniu szeregu zamachów na wszystkich w Rosji gubernatorów oraz na ministra spraw wewnętrznych. Na to, by przedsięwzięcie mogło dojść do skutku, trzeba było przedewszystkiem pieniędzy, a tych właśnie brakowało i tu i w głównym sztabie partji. Grobliński z usposobienia ryzykowny, obdarzony ognistą wyobraźnią, zapalił się do śmiałego planu. To też wzmianka o przeszkodach natury finansowej zniecierpliwiła go.

— Pieniądze muszą się znaleźć! — zawołał.

— Skąd je wziąć?

Adam podsunął kilka niepraktycznych projektów. Stangow wszystkie odrzucił, niektóre z nich wyśmiał.

— A jednak pieniądze muszą być — rzekł z kolei.

— Skąd je wziąć — pytał Adam.

Tu Stangow począł wykładać teorje, zapożyczoną u Boskolnikowa, oraz własne poglądy. Wielcy ludzie nie powinni przebierać w środkach, do zwycięstwa dążyć trzeba drogą najprostszą. Jednostka wybitna dużym skokiem przesadza niby kałuże i rowy na gościńcu, przepisy etyki i paragrafy kodeksu... Kumoszki gęgały i syczały jak gęsi na zbrodnie i rozpustę Cezara, Medyceuszów, Kromwella, historja darowuje wszystko tym, którym się poszczęściło!... Jeżeli ziemia nie znajduje się pod zarządem Wszechmocnego Boga i przykazania są jedynie wymysłem przebiegłych fałszerzy lub marzycieli, w takim razie człowiek nie potrzebuje z nikim i z niczem się liczyć, w takim razie człowiek jest panem...

— Zapowiadany przez Izajasza prorok, zrodzony z dziewicy Emanuel, jadł miód i masło, ażeby umiał odrzucić złe i wybrać dobro. Nam, mój drogi, należy pić wino i całować piersi kobiety, nam należy przejść na tamtą stronę dobra i zła — żartem zakończył Stangow.

Potem była mowa o napadach rabunkowych na kasy państwowe o bogactwach, znajdujących się w posiadaniu jednostek nieprodukcyjnych lub nawet szkodliwych.

— Czy sprzątnięcie miljonowego lichwiarza byłoby podług twojej cnotliwej opinji przestępstwem — wręcz spytał Aleksy.

— Chyba tak — wymijająco odpowiedział Grobliński.

— Zabrać sknerze nieużyteczne, nagromadzone z wyzysku i z lichwy miljony, obrócić ogromny kapitał na potrzeby proletarjatu, dokonać przewrotu, obalić carat, wyzwolić narody ujarzmione i klasę pracującą — uniósł się czy też udawał uniesienie Aleksy.

— I ty się wahasz?

— W danym wypadku... kto wie... — mruknął Adam.

— A podjął-byś się ty sam spełnienia zabójstwa — zapuszczał sondę wzrokiem i słowami Stangow.

Groblińskiego zaniepokoiła ta indagacja.

— Nie wiem — odparł pochmurnie, wbijając wzrok w ziemię.

— Partje wydają przecież czasami wyrok śmierci... Wykonawca musi się znaleźć... Gdyby wybór partji padł na ciebie, gdybyś otrzymał rozkaz, nie cofnął-byś się?

— Oczywiście — nie cofnął-bym się — prowadzimy wojnę z rządem rosyjskim, to też zamordowanie ministra, czy żandarma, nie jest zbrodnią taksamo jak ścinanie głów tatarskich przez pana Longinusa Podbipiętę...

— Zdobycie miljonów może oddać sprawie większą usługę, niż sprzątnięcie 20-tu gubernatorów.

— Zapewne — krótko zgodził się Adam — który chwilami odczuwał zaniepokojenie, choć nie chciał uświadomić sobie, do czego zmierza towarzysz.

(C. d. n.).

albo z Polską, ale nie z obiema. Polska ma tylko jedną drogę: starać się o to, aby Rosja nie stała się nigdy wielką i silną. Zawarta umowa polsko-rumuńska świadczy o tem, że polityka polska idzie w tym właśnie kierunku, umowa ta bowiem skierowana jest przeciwko restauracji Rosji. Sprzeczny jest z tą polityką konflikt polsko-litewski. Mówią, że zewnętrzną politykę dyktuje Polsce Paryż. W każdym razie głosowanie Paderewskiego, a raczej powstrzymanie się od głosu w Lidze narodów i cała sprawa uznania przez Polskę Łotwy de jure nie sprzeciwiają się temu.

W Paryżu zrozumieli, że Polsce potrzebny jest pokój z Rosją sowiecką. Nastał odpowiedni moment, aby przekonać Paryż, że między Polską a Litwą potrzebny jest nietylko pokój, ale najbardziej ścisła przyjaźń. Zarzuca się Litwie, że skłania się ku Niemcom, ale właśnie dlatego należy ją zbliżyć do Polski. Obecnie Litwa jest izolowana ze wszystkich stron, jest narażona na wojownicze zapędy Polski i w tych warunkach może się skłaniać ku Niemcom.

Przed rozstrzygnięciem na G. Śląsku

G. ŚLĄSK WOBEC NIEMIEC I POLSKI.

Zatrzymanie Górnego Śląska przy Rzeszy niemieckiej oznaczałoby:

1) Dla Śląska: dalsze uciemiężenie i wyzysk żywiołu polskiego przez żywioł niemiecki.

2) Dla Polski: moralnie, uczucie wyrządzonej krzywdy i niesprawiedliwości; politycznie: umniejszenie jej mocarstwowego stanowiska; gospodarczo: pozbawienie jej ważnych bogactw naturalnych.

3) Dla sprawy pokoju: ustawiczną grozę wojny.

Dr O. Balzer,
profesor uniwersytetu lwowskiego.

PRZYBYCIE POLSKICH EMIGRANTÓW.

Z Oświęcimia telefonują nam:

Oświęcim przeżywał wczoraj podniosłe i nigdy niezapomniane chwile. Onegdaj od wczesnego popołudnia napływały setki uprawnionych do głosowania, zgłaszających się do dalszej dyspozycji w komisji plebiscytowej.

O godz. 7 wieczorem odbył się uroczysty wieczór, przy współudziale miejscowego chóru. Do zebranych przemówił w porywających słowach inspektor Zajączkowski, poczem udano się na wieczerzę. Tutaj do zgromadzonych Górnoślązaków w serdecznych słowach, owianych gorącym patrjotyzmem, przemówił prezes komisji Meizel, wyrażając nadzieję, że Górny Śląsk, ten drogi sercu polskiemu szmat ziemi, **powróci do swojej ukochanej macierzy.**

Podczas wieczerzy wzniesiono toasty na **pomyślny wynik plebiscytu, na cześć bohaterskiego ludu górnośląskiego oraz Naczelnika państwa.**

Wczoraj wczesnym rankiem uprawnieni do głosowania zajęli miejsca w przygotowanych wozach kolejowych. O godz. 6 rano nadjechały pociągi, wiozące Górnoślązaków z pow. chrzanowskiego, krakowskiego i innych powiatów Małopolski. **Dworzec był ubrany wspaniale zielenią, flagami o barwach państwowych. Nastąpiła uroczysta chwila.** Po powitaniu przybyłych Górnoślązaków, odegrała orkiestra zakładu OO. Salezjanów hymn, poczem wśród okrzyków za pomyślny wynik plebiscytu pociągi odjechały w stronę Dziedzic. Równocześnie wysłano telegram hołdowniczy do Naczelnika państwa, oraz raport do centralnej komisji w Warszawie.

Sosnowiec, 19 marca (Tel. wł.) Od wczoraj Sosnowiec święci dni radości. Miasto ubrano we flagi narodowe. Ze wszystkich stron przeciągają przez Sosnowiec **grupy Górnoślązaków** i dążą ku mostom nad Przemszą. We wtorek o godz. 2 popołudniu zajechał **pierwszy pociąg z emigrantami,** ubrany w barwy narodowe. Na dworcu wielki ruch przejezdnych. Nagromadzona publiczność **wita z entuzjazmem przybywających Górnoślązaków.**

Nastrój ludności polskiej na Śląsku **znakomity. Pierwszym pociągiem przybyło z górą 3 tysiące emigrantów,** uprawnionych do głosowania. We środę odeszły na Górny Śląsk 8 pociągi: **jechali robotnicy, księża żołnierze, marynarze. W jednym z pociągów jechali Niemcy łódzcy, którzy twierdzili, że będą głosowali za Polską.**

Wczoraj ruch na mieście wzmógł się. Od samego rana liczne samochody ciężarowe przewożą grupy emigrantów ku granicy. W ciągu dnia przybyły liczne pociągi z Górnoślązakami. Wśród ludności polskiej panuje przekonanie, **że około 65—70 proc. ludności całego Śląska opowie się za Polską. Ludność niemiecka przygnębiona.** Ostatnie wypadki polityczne na zachodzie wpłynęły ujemnie na ich nastrój. — **Uchwalenie konstytucji przez Sejm polski, pokój ryski, wystąpienie koalicji przeciw Niemcom mają decydujące znaczenie.** Wśród Niemców kiełkują idee czynu z rozpaczy na wypadek klęski. Są dowody, że istnieją **próby zniszczenia kopalń.** Tajne organizacje niemieckie przygotowują się do niszczenia wiaduktów, kanałów itd.

Pierwsze realne jaskółki zwycięstwa **to wynik głosowania urzędników i kolejarzy.** Wynik jest wspaniały: **dwie trzecie głosów oświadczyło się za Polską.** Nadzieje, pokładane przez Niemców w emigrantach niemieckich, zawiodły. Czynniki polskie obliczają przybyszów **niemieckich na 70 tysięcy.** Zamiast zapowiadanych dwustu pociągów przybędzie 120.

Bytom, 19 marca. (PAT). Wczoraj przybyły dalsze transporty emigrantów górnośląskich z Polski, reszta transportów przybyła w piątek i sobotę. Emigranci są witani **serdecznie.** Nastrój wśród emigrantów **optymistyczny, pewni są zwycięstwa.**

ROBOTNICY BĘDĄ GŁOSOWALI ZA POLSKĄ.

Bytom, 19 marca (East Express). **Robotnicy fabryk,** których właściciele opowiedzieli się za Niemcami, ogłosili deklarację, podpisaną przez robotników, że **wszyscy głosować będą za Polską.**

WIADOMOŚCI O POKOJU NA G. ŚLĄSKU.

Bytom, 19 marca. (PAT). **Radość na Górnym Śląsku** wywołała wiadomość o uchwaleniu **przez Sejm polski konstytucji** i o mającem dziś **nastąpić podpisaniu pokoju w Rydze.** Wiceminister Dąbski nadesłał do komisarza Korfantego **telegram z Rygi,** zawiadamiający go o tem radosnem zdarzeniu. Dwa te ważne fakty **przyczynią się niezmiernie do zwycięstwa polskiego** przy plebiscycie.

ODEZWA POLSKIEGO KOMISARJATU.

Bytom, 19 marca (PAT). Polski komisarjat plebiscytowy wydał do ludności polskiej Górnego Śląska odezwę następującą:

Rodacy! **Zwycięstwo polskie w dniu 20 marca jest pewne.** Lud polski wyzwoli się z wiekowej **niewoli prusko-kapitalistycznej.** Serca jego napełnia się niezmierna radością z powodu tego wiekopomnego zdarzenia. Będą ludzie między nami, **których ogarnie prawdziwy szał radości wobec tego wielkiego zdarzenia w naszem życiu narodowem.** Uwijają się między wami w wielkiej liczbie prowokatorzy niemieccy i chcą wyzyskać tę radość ludu polskiego i pchnąć go do czynów gwałtownych oraz aktów **niezgodnych z honorem narodu cywilizowanego. Wzywają ci prowokatorzy ludność polską do natychmiastowego usuwania urzędników niemieckich.**

Nie dawajcie tym zbrodniarzom posłuchu, zachowajcie spokój, ład i porządek. Żadnemu Niemcowi, a przedewszystkiem żadnemu urzędnikowi **włos z głowy spaść nie powinien.** — Przywódców wzywamy niniejszem, **aby stanęli w obronie Niemców i ich urzędników,** gdyby ktoś zamierzał uczynić im krzywdę. Wszelka władza na Górnym Śląsku mimo zwycięskiego **dla nas plebiscytu spoczywa w rękach komisji międzysojuszniczej.** Musimy cierpliwie i spokojnie odczekać, aż komisja międzysojusznicza odda władzę nad krajem **w ręce polskie.** Dnia 20 marca bądźcie mężni, śmiali i zgodni, ale roztropni i spokojni. **Korfanty.**

PESYMIZM NIEMCÓW.

Berlin, 19 marca. (Tel. wł.). Korespondenci tutejszych dzienników niemieckich, wysłani na Górny Śląsk na czas plebiscytu, przesyłają swoim pismom **coraz bardziej pesymistyczne sprawozdania, przepowiadające, że Polsce przypadnie zwycięstwo w centralnych okręgach przemysłowych.** We wschodniej części Śląska, jak wynika z tych sprawozdań, **stracony jest okręg katowicki,** w południowej oświadczą się **za Polską okręgi: rybnicki, bytomski i pszczyński.**

W PRZEWIDYWANIU UTRATY G. ŚLĄSKA.

Z Berlina donoszą 16 bm.:

Nadzieje miarodajnych kół niemieckich co do wyniku plebiscytu **są coraz słabsze.** Rząd niemiecki, **licząc się z utratą Górnego Śląska,** w ostatnich dniach rozpoczął za granicą akcję w kierunku stworzenia **niezależnego państwa górnośląskiego.** W tym celu wysłał do swoich poselstw w państwach koalicyjnych odpowiednie instrukcje, z których nadeszła tutaj wiadomość z Paryża, że w d. 28 marca odbędzie się posiedzenie Rady najwyższej, na którem powzięta będzie ostateczna decyzja w sprawie przynależności państwowej Górnego Śląska. Podstawą do decyzji będzie raport, jaki przedłoży komisja międzysojusznicza **po przeprowadzeniu plebiscytu.**

NIEMCY LIKWIDUJĄ SWOJE SPRAWY NA GÓRNYM ŚLĄSKU.

Katowice, 19 marca. (PAT) Dowiadujemy się, że właściciele niemieckich gazet, wychodzących w Katowicach, »Katowitzer Ztg« i »Ober Schl. Morgen Ztg«, zwrócili się do polskich właścicieli gazet w Warszawie z propozycją **wykupna tych wydawnictw.** Wydawca Siwinna wyjechał już do Berlina i likwiduje swoje sprawy na Górnym Śląsku. Wczoraj wysłał komisarz plebiscytowy **Urbanek** wszystkie **swoje rzeczy do Włocławka.** To samo uczynili przywódcy »Heimatstreuerów« **dr Heuster i dr Bloch.**

ZNACZNE PODNIESIENIE SIĘ MARKI POLSKIEJ.

Z Warszawy telefonują nam: Czarna giełda wykazuje w dalszym ciągu spadek waluty zagr. Marki niemieckie stały wczoraj poniżej 13 m. Za dolara płacono 790 m. (we czwartek 830 m.), franki francuskie spadły na 60 mp.

Z Berlina donosi East Express:

Korespondenci tutejszych dzienników niemieckich przewidują, że zwycięstwo w centralnym okręgu przemysłowym przypadnie Polakom. Marka polska w ostatnich dniach szybko idzie w górę. Banki berlińskie rozsyłają do swoich klijentów prospekty nawołujące do kupowania marek polskich, które po plebiscycie muszą znacznie zyskać na kursie.

»JOURNAL DE POLOGNE« O GÓRNYM ŚLĄSKU.

Warszawa, 19 marca. (PAT). Wczorajszy numer dziennika »Journal de Pologne« zamieszcza dodatek pod tytułem: »**Przyszłość Górnego Śląska w połączeniu z Polską**«.

Pierwszy artykuł pióra **Roberta Vauchera mówi o znaczeniu rynków polskich dla węgla** górnośląskiego, oraz o **zapotrzebowaniu na polskie żelazo.** Artykuł stwierdza, że przed wojną **Polska żywiła Górny Śląsk.** Górny Śląsk, przyłączony do Prus, **to wojna,** Górny Śląsk, przyłączony do Polski, **to pokój.** Dalej artykuł podkreśla, że Górny Śląsk, połączony z Polską, **wolny będzie od płacenia długów niemieckich.** Górny Śląsk, który pragnie rządu demokratycznego, otrzyma go w połączeniu z Polską.

Drugi artykuł nosi tytuł: **»Dwie autonomje«.** Autor dochodzi do wniosku, że Górny Śląsk w razie przyłączenia do Polski, **posiadać będzie prawdziwą autonomję.**

FAŁSZERSTWA NIEMCÓW.

Bytom, 19 marca. (PAT). W celu agitacji plebiscytowej fałszują Niemcy wydawnictwa niektórych pism polskich, jak wydawnictwo »Katolika«, »Ober Schl. Grenzstimme«, oraz niektórych organów pozakordonowych. W gazetach tych Niemcy zamieszczają artykuły, **skierowane przeciwko Polsce,** kończące się słowami: **»głosować przeto będziemy za Niemcami!«** Władze polskie zwróciły się do komisji międzysojuszniczej z prośbą, aby w tych gminach, gdzie będą znalezione te falsyfikaty niemieckie, **wszystkie głosy zostały unieważnione.**

USIŁOWANE PRZEKUPSTWO.

Warszawa, 19 marca (PAT). Centralny komitet plebiscytowy zawiadamia, że górnośląska **niemiecka organizacja plebiscytowa usiłowała przekupić więźniów polskich Górnoślązaków,** którzy z Polski wyjechali na Górny Śląsk, celem oddania swoich głosów. Niemcy ofiarowali **im po 5 tysięcy marek niemieckich i pomoc w ucieczce do Niemiec.** Jeden tylko więzień, nazwiskiem Skorupa, dał się przekupić, czterej natomiast tj. Berezowski Leon, więzień polityczny, Kosmowski Edward, również więzień polityczny, Kance Aleksander, dezerter i Golak Kazimierz, karany za kradzież, odrzucili całkowicie propozycje Niemców i **głosy oddali za Polską.**

Kronika górnośląska.

ODJAZD GÓRNOŚLĄZAKÓW Z KRAKOWA Wczoraj o godzinie 4.15 rano odjechał z Krakowa pociąg, wiozący Górnoślązaków, uprawnionych do głosowania. Na dworcu zgromadziły się tłumy publiczności. Do zebranych Górnoślązaków przemówił w gorących słowach dr A. Łobaczewski, następnie panie wręczyły odjeżdżającym dary, poczem wśród entuzjastycznych okrzyków pociąg odjechał do Oświęcimia.

NA INTENCJĘ RODAKÓW G. ŚLĄSKA książę biskup Sapieha odprawi w niedzielę, dnia 20 b. m., o godzinie 10 rano w katedrze na Wawelu nabożeństwo. Po nabożeństwie odśpiewane będzie dziękczynne »Te Deum« z okazji uchwalenia przez Sejm konstytucji Rzeczypospolitej polskiej.

NA PLEBISCYT GÓRNOŚLĄSKI złożyli urzędnicy i funkcjonarjusze magistratu w Krakowie 89.000 mk.

NA PLEBISCYT. Komitet artystyczny dla celów narodowych w Kalwarji Zebrzydowskiej działający pod przewodnictwem dyrektora krajowej szkoły stolarskiej p. Władysława Niemczynowskiego, a pod kierownictwem artystycznym dra Zygfryda Reinera, przesłał na ręce zarządu Tow. obrony kresów zachodnich w Krakowie na plebiscyt górnośląski sumę 5562 mk., uzyskaną ze wstępów na przedstawieniu.

Szkoła Nauk Politycznych.

Odbudowanie państwa polskiego w tak wielkich odrazu granicach, nagłe znalezienie się polskiej myśli politycznej wobec tylu nowych i niezmiernie trudnych problemów na każdem polu publicznego życia, w dziedzinie zarówno wewnętrznej jak zewnętrznej polityki, uczyniło wyjątkową, naglącą potrzebę jak najszybszego dostarczenia społeczeństwu zastępu ludzi chociaż z grubsza przygotowanych systematycznie do podejmowania tych zadań.

Wytworzone i ustalone wśród innych stosunków politycznych i społecznych plany naukowe naszych wyższych uczelni, jakkolwiek ulegają szybkim zmianom w kierunku przystosowania się do zmienionych tak gruntownie potrzeb i wymagań życia, jednak nie wystarczają, aby potrzebie wychowania dość szybkiego i intenzywnego, niewielu polityków w pospolitem tego słowa znaczeniu — bo są jedyni, co rodzą się na kamieniu — ile ludzi politycznie oświeconych przez systematyczną pracę nad poznaniem i zrozumieniem istniejących problemów politycznych. W jaki sposób nabyta w ten sposób tego rodzaju wiedzę praktycznie zużytkują, jest kwestją drugorzędną. Rzecz główna w tem, aby znajdowali się w społeczeństwie w dostatecznej ilości i w odpowiedniej jakości. Życie samo wskaże każdemu z nich drogę zużytkowania tego kapitału wiedzy.

To też wydział prawniczy uniwersytetu Jagiellońskiego oddał dobrą usługę społeczeństwu, wznawiając w najbliższym czasie istniejącą już przed wojną pod jego kierownictwem Szkołę nauk politycznych, która jednak wskutek wypadków wojennych po trzech latach owocnej pracy przestała była funkcjonować.

Według uchwały wydziału, zadaniem nowo otwieranej Szkoły, będzie dostarczenie słuchaczom prawa wszechnicy Jagiellońskiej możności pogłębienia i rozszerzenia nabytych studjów ogólnych i teoretycznych w kierunku badań praktycznych i specjalnych, tak, aby — czy to w służbie publicznej wewnętrznej lub zewnętrznej, czy to w działalności społecznej i w zawodach wolnych — mogli stanąć na tym poziomie, jakiego wymagają potrzeby odradzającej się ojczyzny.

Kurs studjów normalnych w Szkole jest dwuletni i rozpocznie się w październiku bieżącego roku. Wyjątkowo jednak w tym roku wydział prawa postanowił poprzedzić ten kurs normalny, jednorocznym kursem wstępnym, mającym wprowadzić przyszłych słuchaczów Szkoły w dziedzinę faktycznych stosunków, jakie wojna wytworzyła. Innowacja ta wysoce racjonalna, przyczyni się niewątpliwie do ułatwienia słuchaczom studjów politycznych normalnych, umożliwi im bowiem w stosunkowo krótkim czasie systematyczne zaznajomienie się z najważniejszemi problemami życia politycznego, wytworzonemi w czasie wojny, na ogół zaś mało znanemi i rozumianemi.

Zapisy do Szkoły, której dyrekcję powierzył wydział prawa prof. Michałowi Rostworowskiemu, rozpoczną się w dniu 21 b. m. w sekretarjacie Szkoły, w gmachu Bursy akademickiej przy ul. Garbarskiej l. 7. Zwyczajni i nadzwyczajni słuchacze uniwersytetu składają przy wpisie tytułem opłaty po 500 marek, przyjęte na słuchaczy przez dyrekcję osoby z poza uniwersytetu, po 1000 mk.

Po wysłuchaniu całego kursu normalnego i po złożeniu przewidzianych egzaminów, będą wydawano dyplomy z ukończenia Szkoły. Natomiast z obecnych kursów wstępnych, mogą wszyscy obecni otrzymać świadectwa kolokwialne z wysłuchanych przedmiotów, o ile na tydzień przed ostatnim wykładem danego profesora zgłoszą chęć zdawania takiego kolokwium.

Program wykładów wiosennego kursu wstępnego, który rozpocznie się **dnia 11 kwietnia b. r.,** jest następujący:

Prof. Stanisław Kot: Mistrzowie nauki politycznej XVI—XVIII wieku (10 godzin); — Adam Krzyżanowski: Współczesne doktryny społeczno-ekonomiczne (10 godzin); — prof. dr Konopczyński: Polska polityka zagraniczna w XVI—XVIII wieku (10 godzi): — ks. Kazimierz Zimmermann: Pięćdziesiąt lat polityki narodowej w Wielkopolsce (10 godzin); — prof. Stan. Estreicher: Pięćdziesiąt lat polityki narodowej w Małopolsce (10 godzin); — prof. W. Sobieski: Pięćdziesiąt lat polityki narodowej w Królestwie Polskiem (10 godzin); — prof. Jan Dąbrowski: Litwa i Białoruś w czasie wojny (10 godzi): — prof. Kaz. Kumaniecki: Przebieg operacyj militarnych w wielkiej wojnie (14 godzin): — p. Konstanty Srokowski: Wielkie mocarstwa w XX wieku (12 godzin); — Stan. Kutrzeba: Polska w traktatach pokojowych (10 godzi); — dr Karol Englisch: System światowych stosunków gospodarczych podczas wojny i po wojnie (14 godzi).

KRONIKA.

Kraków, 19 marca.

PRAWDOPODOBIEŃSTWO POGODY NA DZIEŃ 19 MARCA: Dość pogodnie, potem wzrost zachmurzenia, temperatura mało zmieniona, wiatry południowe.

Wyciąg z obserwacyj meteorologicznych w Polsce z dnia 18 bm..

Miejscowość	Temper. max.	Temper. min.	Kier. wiatru	Stan nieba
Kraków	17	0	wschodni	pogodnie
Warszawa	14	1	poł.-zachod.	pogodnie
Poznań	17	2	poł.-wschod.	pogodnie

Rozkład ciśnień. Wysokie ciśnienie nad Besarabją i Hiszpanją, niż barometryczny na północ od Anglji.

IMIENINY NACZELNIKA PAŃSTWA. W dniu dzisiejszym oprócz uroczystego nabożeństwa na Wawelu oraz nabożeństw szkolnych odbędą się nadto z okazji imienin Naczelnika państwa nabożeństwa, urządzone w kościele ewangelickim, a staraniem rady wyznaniowej gminy izraelickiej w starej bożnicy i świątyni postępowej.

KRAKÓW W PRZEDDZIEŃ IMIENIN NACZELNIKA PAŃSTWA. Wczoraj od rana, jako w przeddzień imienin Naczelnika państwa, zaczęto dekorować gmachy i budynki rządowe i miejskie flagami o barwach państwa i miasta. Po południu na Rynku koło Sukiennic orkiestra tramwajarzy odegrała szereg utworów muzycznych. Nadto ulicami miasta przeciągały orkiestry wojskowe i gimnazjalne, grając melodje narodowe. Muzykom towarzyszyły tłumy publiczności. Wieczorem uformował się pochód, który w towarzystwie muzyk, oraz przy świetle niesionych pochodni przechodził ulicami miasta.

Z OKAZJI IMIENIN NACZELNIKA PAŃSTWA Związek strzelecki okręgu krakowskiego wydał do społeczeństwa odezwę przypominającą, czem dla powstającej Rzeczypospolitej była i jest osoba Naczelnika państwa.

PALMY ZWYCIĘSTWA I POKOJU. W niedzielę palmową komitet, urządzający »święcone« dla żołnierzy krakowskich, urządza sprzedaż tradycyjnych palm przed kościołami, aby zebrać fundusze na zakupno darów wielkanocnych dla sześciu tysięcy żołnierzy krakowskich. Komitet uprasza panie, chętne do współpracy, aby, począwszy od czwartku zgłaszały się w godzinach rannych i popołudniowych w Starym Teatrze i wzięły udział w sporządzaniu wiązanek palmowych, przeznaczonych do sprzedaży. Sprzedażą palm w niedzielę zajmą się w Krakowie panie komitetowe, w Podgórzu zaś »Sokół«. Uzyskane kwoty należy w poniedziałek między godziną 4 a 6 złożyć w sali posiedzeń magistratu, gdzie nastąpi obliczenie.

NA ŚWIĘCONE W SZPITALACH KRAKOWSKICH Czerwony Krzyż urządza, jak corocznie, święcone w szpitalach wojskowych. Dając jajeczniki i papierosy, zwraca się do ofiarności publicznej z gorącą prośbą o datek choćby — 2 jaj od rodziny lub wzamian za to gotówkę. We wtorek i środę odbędzie się zbiórka po domach i sklepach.

Z WAWELU. Dalsze cegiełki wawelskie ufundowali: 27 (zarezerwowaną poprzednio) podoficerowie baonu zapas. 4 pp Leg. w Kielcach, 56-tą Bezimienny, 57-mą Główny urząd celny w Krakowie, 58-mą Spadkobiercy Oskara Rudzińskiego z Osieka, wpłacając po 30.000 marek za cegiełkę.

ZGŁOSZENIA OBCOPODDANYCH. Na murach miasta rozlepiono następujące ogłoszenie:

Z polecenia ministerstwa spraw wewnętrznych dyrekcja policji w Krakowie wzywa wszystkie osoby bez względu na przynależność państwową i niezależnie od obowiązku rejestracyjnego przybyłe do państwa polskiego z Rosji po dniu 12 października 1920 roku, aby w ciągu dni 14-tu stawiły się w tutejszej dyrekcji policji (biuro numer 18) dla zgłoszenia swojej obecności, i złożyły dokumenty osobiste. Osoby, które przybędą już po powyższem ogłoszeniu, winny się zgłosić w dyrekcji policji najpóźniej w siedm dni po przybyciu do Krakowa. Osoby, nie posiadające obywatelstwa polskiego, które nie uczynią zadość powyższemu zarządzeniu, zostaną niezwłocznie zatrzymane i wydalone z granic państwa. Równocześnie przestrzega się wszystkich, a których ciąży obowiązek meldowania obcych, iż w razie zaniedbania tego obowiązku, zostaną pociągnięci do odpowiedzialności karnej.

DYREKTOR OKRĘGU ROBÓT PUBL. W KRAKOWIE. Z Warszawy telefonują nam: »Przegląd Wieczorny« dowiaduje się, że wiceminister robót publicznych Dudek zdecydował się objąć stanowisko dyrektora okręgu robót publicznych w Krakowie. Nominacja ta nastąpić ma w dniach najbliższych.

D. O. G. KRAKÓW komunikuje nam: Ażeby zapobiec szerzeniu się wiadomości uwłaczających powadze wojska polskiego, D-two Okr. Gen. Kraków podaje do wiadomości, że Jan Pochorski i St. Rosenberg, podpisani na odezwach, przychwyconych w Bytomiu przez komisarjat plebiscytowy, tendencyjnie zohydzających stosunki w Polsce i armję polską, oficerami polskimi nie są i do armji polskiej już nie należą.

Jan Pochorski, b. oficer austr., mający jak najgorszą opinję, został 3 grudnia 1920 r., rozkazem min. spraw wojskowych zwolniony z armji polskiej i przeszedł do Czechosłowacji, gdzie obecnie przebywa. — St. Rosenberg, powołany 24 lipca 1920 r. w charakterze ppor. do W. P., został 21 grudnia 1920 również zwolniony z armji polskiej i obecnie w granicach państwa polskiego nie przebywa.

WIEC SŁUCHACZY AKADEMJI GÓRNICZEJ. — Wczoraj dnia 18 marca odbył się wiec słuchaczy Akademji górniczej w obecności profesorów, z okazji uchwalenia konstytucji. Po gorącem przemówieniu rektora Akademji górniczej prof. dra Antoniego Hoborskiego i przewodniczącego Koła słuchaczy Akad. górn. Wł. Micheidy, uchwalono wśród niemilknących oklasków wysłać depeszę do marszałka Sejmu z wyrazami hołdu i radości z powodu uchwalenia konstytucji.

Na wiecu poruszono także stosunek społeczeństwa naszego i specjalnie młodzieży do Y. M. C. A. Jednogłośnie podniesiono nieocenione zasługi Y. M. C. A. nietylko w dziedzinie bezinteresownej pomocy materjalnej dla żołnierzy, dzieci i młodzieży polskiej, ale także w dziedzinie szerzenia ogólno-ludzkiej idei miłości chrześć. Uchwalono wysłać na ręce p. W. Rosego, sekretarza krak. oddziału Y. M. C. A. deputację z pismem, wyrażającem uznanie dla działalności Y. M. C. A., oraz wdzięczność za szczerą i gorliwą pracę na polskiej niwie. Wkońcu zebrana młodzież akademicka zaznaczyła, że ataki na Y. M. C. A. spotkają się z silną reakcją ze strony młodzieży.

ZJAZD DELEGATÓW SOKOLSTWA OKRĘGU I, który przy licznym udziale odbył swe obrady w Sokole krakowskim, po omówieniu spraw utworzenia dzielnic, oraz przygotowań do zlotu, który ma się odbyć w Warszawie w lipcu, uchwalił, aby w dniach 3 i 4 kwietnia urządzono w Krakowie zjazd wszystkich naczelników gniazd zarówno okręgu, jak i dzielnicy. Wobec tego wzywa się wszystkich technicznych kierowników, aby w dniu 3 kwietnia br. o godzinie 11 stawili się w Sokole krakowskim dla dalszych instrukcyj i wskazówek. Każde Towarzystwo wchodzące w skład dzielnicy krakowskiej ma wysłać przynajmniej jednego reprezentanta technicznego. Kwatery zapewnione — koszta wysłania ponoszą miejscowe Towarzystwa. Uprzednie zgłoszenia nadsyłać należy do Krakowa do 30 marca br.

WIADOMOŚCI OSOBISTE. Bawią w Krakowie pp. dr Zygmunt Stefański, radca poselstwa polskiego w Belgradzie, p. Adam Grzymała Siedlecki, b. dyrektor teatrów miejskich w Krakowie i p. Edmund Rygier, b. dyrektor teatru poznańskiego.

Wiceprezydent Rolle wyjechał wczoraj na dwa dni w sprawach miejskich do Lwowa.

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ FRANCJI zawiadamia, że w poniedziałek 21 bm. o godz. 6 odbędzie się w sali Kopernika Uniw. Jagiell. odczyt p. Kamila Guy, agrégé Sorbony i gubernatora kolonjalnego pt. »Les colonies françaises«. P. Kamil Guy przybywa do Polski w misji urzędowej, aby zwrócić uwagę społeczeństwa polskiego na szerokie możliwości wymiany i stosunków handlowych między Polską a Francją. Odczyt swój oprze on na wrażeniach i doświadczeniach z długoletniego pobytu w kolonjach. Wstęp 5 marek.

»DON JUAN« Z ADWENTOWICZEM. Dzięki gościnie K. Adwentowicza, pojawi się na scenie krakowskiej jedna z najlepszych sztuk T. Rittnera »Don Juan«. Utwór ten będący nowoczesną odmianą prawiekowej legendy o niepokojonym poszukiwaczu coraz nowych ideałów, przesuwającej się przez wszystkie literatury świata, należy do tych dzieł Rittnera, które zdobyły za granicą największą popularność. W Krakowie grany był przed wojną w tej samej obsadzie trzech głównych ról, tj. (hrabiego) p. Adwentowicz, (Zuzanny) p. Bednarzewska i (profesora) p. Jednowskiego. Obecnie przybywają: Makarczykówna (Krystyna), Malanowiczówna (Hania) i Orwid (sekretarz). Sztukę przygotował p. Jednowski. »Don Juan« będzie powtórzony jutro w niedzielę i we wtorek.

Z TEATRU »BAGATELA«. Na sobotę i niedzielę zapowiada afisz »300 dni« Gavault'a i Charvay'a, na poniedziałek »Karnawał« Molnara, autora granej na scenie »Bagateli«: »Konfekcji męskiej«, »Oficera gwardji«, »Djabła« i wielu sztuk innych.

Z TEATRU »NOWOŚCI«. Dziś »Gwiazda Kaukazu« St. Turskiego i Z. Wiehlera. W niedzielę popołudniu i wieczór »Miszka magnat«, operetka Szirmaja, która chwilowo tylko zeszła z repertuaru, ustępując miejsca »Gwieździe Kaukazu«.

PIERWSZA ROZPRAWA W SPRAWIE NAJMU. We środę 16 bm. odbyła się w krakowskim urzędzie rozjemczym w gmachu magistratu pierwsza rozprawa w sprawie najmu.

ZA ZNĘCANIE SIĘ NAD KROWĄ doprowadzono wczoraj do krakowskiej policji niejakiego Federa, handlarza bydłem.

RZECZY SKONFISKOWANE. Policja na krakowskim dworcu kolejowym skonfiskowała w ostatnim czasie różnym podejrzanym osobom: zarzutkę damską, trzy nakrycia na łóżka, jedwabną suknię, kilka metrów materji jedwabnej, świtkę baranią oraz marynarkę jasną. Rzeczy te są do odebrania na inspekcji policji kolejowej.

Z ZAPISKÓW POLICYJNYCH. Policja krakowska aresztowała Krystynę Więckowską, lat 19, za kradzież bizuterji wartości 11.000 mk. na szkodę Stanisława Spyry. Aresztowana popełniła kradzież, nocując przez kilka dni u poszkodowanego.

Za kradzież kartek-widokówek w sklepie Antoniego Bodaka przy ul. Dunajewskiego 9. przychwycono wczoraj 18-letniego Józefa Lusińskiego i odprowadzono do aresztów policyjnych.

Nadto policja krakowska aresztowała Zofję Wróblową, która w towarzystwie nieznanego mężczyzny usiłowała się włamać do mieszkania Marji Gutowej, zamieszkałej przy ul. Szlak 33.

Wreszcie za kradzież kieszonkową aresztowano niejakiego Arona Jonasa.

KOMUNIKATY i ZAWIADOMIENIA.

Z POLSKIEJ AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI. Posiedzenie wydziału historyczno-filozoficznego odbędzie się w poniedziałek, dnia 21 marca 1921 o godz. 5 po południu. Porządek dzienny: St. Kutrzeba. Statut wielkopolski Kazimierza Wielkiego. Dr Metallman: Trzecia zasada dynamiczna Newtona, ref. p. Heinrich. — Potem odbędzie się posiedzenie administracyjne.

Z SYNDYKATU DZIENNIKARZY KRAKOWSKICH. Posiedzenie wydziału Syndykatu dziennikarzy krakowskich i Rady nadzorczej Spółki spożywczej odbędzie się w niedzielę dnia 20 bm. o godz. 12 w południe w redakcji »Czasu«. Ponieważ będzie to ostatnie posiedzenie przed walnem zgromadzeniem, prezydjum prosi członków wydziału o niezawodne i punktualne przybycie.

ZEBRANIE TOWARZYSKIE W KLUBIE ARTYSTÓW z łaskawym współudziałem p. Wandy Gundelachowej, śpiewaczki, odbędzie się w sobotę o godz. 9 wieczór.

O WARTOŚCIACH POLSKIEJ KULTURY WOJSKOWEJ. W niedzielę 20 bm. o godz. 18 w sali Domu robotniczego w Podgórzu, plac Serkowskiego 11, odbędzie się odczyt kpt. Teslara pt. »O wartościach polskiej kultury wojskowej«.

PROGRAM KONCERTU SYMFONICZNEGO, który odbędzie się jutro w Krakowie, wypełni muzyka rosyjska (Glinki: Krakowiak, Lindowa: Baba Jaga i intermezzo. Borodina. Karawana w stepie. Kalinnikowa: Symfonja G-moll). Dyryguje Z. Górzyński. XVI koncert symfoniczny odbędzie się w poniedziałek 28 marca o godz. 11 przed poł., na którym będzie powtórzony program jutrzejszy.

RUCH TRAMWAJOWY NA SZÓSTEJ LINJI. Od dnia 19 bm. wznowiono ruch tramwajowy na szóstej linji, biegnącej od ul. Kalwaryjskiej, naprzeciw jatek w Podgórzu, przez ul. Starowiślną, Rynek główny, Wiślną do Salwatora. Na linji tej na razie będzie kursować pięć wozów.

»ZNACZENIE PRZEMYSŁOWE GÓRNEGO ŚLĄSKA«. W sobotę 19 bm. o godz. 7 wieczór odbędzie się w miejskiem Muzeum przemysłowem (ul. Smoleńsk 9) odczyt inż. górn. dra Juljana Czaplińskiego pt. »Znaczenie przemysłowe Górnego Śląska«.

ZEBRANIE UCZESTNIKÓW WIECZORÓW BUCZYŃSKIEGO t. zw. »Ogniwo« odbędzie się 19 bm. w sobotę o godz. 8½ w Grand Hotelu.

WYSTAWA WYCINANEK LUDOWYCH, PISANEK I MALOWIDEŁ ŚCIENNYCH. Zarząd miejskiego Muzeum przemysłowego im. dra Baranieckiego, pragnąc zapoznać szerszy ogół ze zdobnictwem ludowem, urządza wystawę wycinanek ludowych, pisanek i malowideł ściennych z różnych okolic kraju. Wystawa otwartą będzie od dnia 20 bm. do 20 kwietnia br. codziennie od godziny 10 do 1 w południe i od 4 do 7 wieczorem. Wstęp 5 marek; młodzież w zbiorowych wycieczkach 3 mk.

PAŃSTWOWY URZĄD POŚREDNICTWA PRACY przeniesiono z Żywca do Białej (ul. Główna 2).

Z kraju i ze świata.

PROGRAM OBCHODU IMIENIN NACZELNIKA PAŃSTWA W WARSZAWIE. Dzień 19 marca, jako dzień imienin Naczelnika państwa i naczelnego Wodza będzie obchodzony przez garnizon warszawski uroczyście. W wigilję tego dnia, to jest 18 wieczorem o godzinie 8 orkiestra pułku 21 piechoty odegra przed Belwederem hymn i trzy utwory muzyczne, poczem inne orkiestry wojskowe przeciągać będą ulicami miasta. Dnia 19 b. r. orkiestra 21 pułku piechoty o godzinie 8 rano urządza koncert przed mieszkaniem Naczelnika. O godzinie 10 rano w kościele garnizonowym na placu Saskim odprawione zostanie uroczyste nabożeństwo, celebrowane przez biskupa polowego Galla. W nabożeństwie tem weźmie udział cały garnizon warszawski. Po nabożeństwie odbędzie się defilada wojsk przed ministrem spraw wojskowych. Po południu we wszystkich oddziałach wojskowych wygłoszone zostaną prelekcje, odczyty i pogadanki dla żołnierzy, zwracające ich uwagę na sprawę Górnego Śląska.

ZNIESIENIE GRUPY TECHNICZNEJ W ARMJI POLSKIEJ. Z Warszawy donoszą. Utworzona w roku zeszłym grupa techniczna ministerstwa spraw wojskowych została obecnie po śmierci szefa tej grupy, jen.-por. inż. Emila Gołogórskiego, zniesiona. W skład grupy tej wchodziły trzy departamenty: depart. II techniczny, depart. III żeglugi powietrznej i depart. VIII budownictwa. Szefem departamentu technicznego mianowano jen. ppor. inż. Czesława Rybińskiego.

ZJAZD PRZEDSTAWICIELI ZDROJOWISK. W ministerstwie zdrowia publicznego w Warszawie odbyły się narady zjazdu przedstawicieli zakładów kąpielowych i letnisk. Na zjazd przybyli przedstawiciele z 21 miejscowości byłej Kongresówki, Małopolski, Pomorza oraz kresów wschodnich. Zjazd otworzył kierownik ministerstwa podsekretarz stanu dr Chodźko, który objął po przemówieniu wstępnem przewodnictwo.

O PLANOWANYM ZAMACHU NA SAWINKOWA donoszą dzienniki warszawskie:

Jako domniemani sprawcy zamachu na Sawinkowa zostali aresztowani: Jenerał Peremykin, dowódca III armji oraz członkowie tej armji pułkownik hr Murawjew, pułkownik Herszelman i kobieta-szpieg, podająca się za Joannę hr Zamojską (znajoma hr Murawjewa). Wszyscy oni zamieszkiwali w prywatnych numerach w hotelach: »Bristol«, »Saski« i »Krakowskim«, gdzie zostali aresztowani, a następnie przewiezieni do aresztu centralnego. W numerach spiskowców znaleziono kilka rewolwerów różnych systemów oraz naboje opiłowane t. zw. kule »dum-dum«. Nadto znaleziono przy aresztowanych fałszywe paszporty z gotowemi wizami, w celu wyjazdu zaraz po zamachu do Węgier.

KATASTROFA KOLEJOWA POD KUTNEM. Z Warszawy telefonują nam: Wczoraj o godz. 2 po poł. nocy na 103 klm. w pobliżu stacji Kutno nastąpiło zderzenie pociągu osobowego Nr 485, zdążającego od stacji Kutno z pociągiem towarowym Nr 2492, idącym w stronę Łowicza. Skutek zderzenia był straszny: zabitych na miejscu 6 żołnierzy, jeden porucznik i kobieta, ciężko rannych 12 żołnierzy i 1 kobieta, lżej rannych kilkunastu żołnierzy. Zderzenie było tak silne, że pociągi zostały silnie uszkodzone. 4 wagony zupełnie rozbite. Tor kolejowy na pewnej przestrzeni został uszkodzony, wskutek czego komunikacja przerwana. Wczoraj do Warszawy przybyło kilka pociągów ze znacznem opoźnieniem. Powodem katastrofy było przejechanie sygnału przez pociąg towarowy.

OBSADZENIE DYREKTURY TEATRU LWOWSKIEGO. (E. E.) Wczoraj od godz. 6 do 9 wieczór obradowała miejska komisja teatralna nad sprawą obsadzenia dyrektury teatru miejskiego. Po dyskusji uchwalono uwzględnić kandydatury prof. Zaremby i p. Czarnowskiego. Kandydatury p. Szukiewicza nie brano w rachubę, ponieważ nie mógłby on objąć stanowiska od 1 kwietnia.

Według wszelkiego prawdopodobieństwa dyrektura teatru lwowskiego powierzoną będzie p. Czarnowskiemu.

KONGRES POLSKIEGO STRONNICTWA LUDOWEGO wschodniej Małopolski odbędzie się w niedzielę. Na kongres, jak podaje »Kurjer Lwowski«, przybywa prezydent ministrów Witos, wicemarszałek Sejmu Bojko i szereg posłów ludowych.

ROZŁAM W CZESKO-SŁOWACKIEJ CERKWI NARODOWEJ. Dzienniki czeskie donoszą, że w czesko-słowackiej cerkwi narodowej przyszło do rozłamu. Czternastu dotychczasowych wybitnych członków cerkwi narodowej z Zahradnikiem na czele, przeszło na łono prawosławnej cerkwi czeskiej.

CHŁOPI AUSTRJACCY ZA WOLNYM HANDLEM. Jak donoszą dzienniki wiedeńskie, w austrjackiej miejscowości Edlitz odbyło się zgromadzenie chłopów, na które przybyło około 3000 uczestników. — Chłopi uchwalili rezolucję, domagającą się wolnego handlu bydłem i zniesienia kar, nałożonych dotąd z powodu wykroczeń przeciwko zakazowi wolnego handlu. Chłopi oświadczyli, że wszelkiemi środkami będą walczyć przeciwko rekwizycjom, nie cofając się nawet przed strajkiem kontyngentowym. Posłowie z trudem zdołali uspokoić chłopów, którzy poprzestali na stanowczem żądaniu, ażeby handel bydłem był wolny.

DWUDZIESTOCZTEROLETNI BURMISTRZ. Gmina Hamelin we Francji ma prawdopodobnie najmłodszego burmistrza może na całym świecie. Mianowicie merem tej gminy jest Ludwik Fouilloul, liczący 24 lat życia.

KRÓL KINOTEATRÓW W ARESZCIE. Gdy w ostatnich dniach, piszą dzienniki paryskie, przybił do portu Havre parowiec »Savoie«, który wiózł podróżnych z Nowego Yorku, policja uwięziła 23-letniego Andrzeja Himmela w jego luksusowej kajucie. Himmel obywatel Rosji, urodzony w Konstantynopolu, ogłosił w prasie paryskiej plan założenia światowego trustu filmów. Odbywał w tym celu konferencje, otrzymał następnie znaczne sumy pieniężne z Ameryki i Francji na koszta założenia trustu, a wreszcie został pasowany na króla kin. Przed rokiem udał się Himmel do Stanów Zjednoczonych, gdzie opowiadał, że jest delegatem rządu francuskiego, który sprawą trustu żywo się zajmuje. Przyjmowano go w miastach amerykańskich po królewsku na rozmaitych ucztach, w czasie których Himmel rozwijał swoje plany, oświadczając pomiędzy innemi, że jest dyrektorem towarzystwa, które posiada w Europie 20.000 kin. Amerykanom to nie zaimponowało, ale właściciele kin we Francji zajęli się twórcą trustu i nasłali mu na kark policję. Sprawa skończyła się uwięzieniem oszusta, przy którym znaleziono tylko 73.000 franków, aczkolwiek w ciągu krótkiej karjery powierzono mu miljony.

KATASTROFA NA MORZU. Wedle wiadomości z Londynu, parowiec »Hongkong« rozbił się koło wyspy Laurock. Parowiec wiózł 1.100 Chińczyków, z których po katastrofie brakło 800.

ZMARLI.

O. Florjan **Janocha**, ksiądz z klasztoru OO. Kapucynów w Krakowie, kilkakrotnie wybierany gwardjanem, prowincjałem i definitorem zakonu, przyjaciel śp. O. Wacława Nowakowskiego, zmarł w Krakowie w 66 roku życia. Znany z patrjotyzmu i moralnego wpływu na młodzież, był śp. O. Janocha powszechnie znaną i szanowaną osobistością w mieście. Pogrzeb odbył się wczoraj z kościoła OO. Kapucynów.

NA CELE PLEBISCYTOWE G. ŚLĄSKA złożyli w Administracji »Nowej Reformy«: Haś Gollert 30 Mkp.; Karpiński z Izdebnika 122 Mkp., dr Józef Steinberg imieniem Antoniego i Marji Zasadów 20.000 Mkp.; Zygmunt Gottlieb, właściciel zakładu »Zorza«, 5.000 Mkp.; dr Leon Reifer, jako pełnomocnik Franc. Pietraszewskiego 5.000 Mkp.; zarząd żydowskiej szkoły powszechnej i średniej 8.266 Mkp. 50 fen., zebrane przez dziatwę i grono nauczycieli tej szkoły: Franciszek Gil z Horyńca 100 Mkp.

NA POGOTOWIE RATUNKOWE: Dr Józef Steinberg imieniem Antoniego i Marji Zasadów 5.000 Mkp.

REPERTUAR MIEJSKIEGO TEATRU IM. JUL. SŁOWACKIEGO:

Sobota 19 bm. »Don Juan«,
Niedziela, 20 bm. po poł., »Kolombina«, wieczorem »Don Juan«.

REPERTUAR MIEJSKIEGO TEATRU POWSZECHNEGO:

Sobota, 19 bm.: »Bohater kaukaski«.
Niedziela, 20 bm. po poł.: »Major ułanów«, wieczorem »Wielkie bractwo«.

REPERTUAR TEATRU »BAGATELA«:

Sobota, 19 bm.: »300 dni«.
Niedziela 20 bm.: »300 dni«.
Poniedziałek, 21 bm.: »Karnawał«.

REPERTUAR TEATRU »…owości«.

Sobota, 19 bm.: »Gwiazda Kaukazu«.
Niedziela, 20 bm. po poł.: »Miszka magnat«, wieczorem »Miszka magnat«.
Poniedziałek, 21 bm.: »Gwiazda Kaukazu«.
Wtorek, 22 bm.: »Gwiazda Kaukazu«.
Środa, 23 bm.: »Gwiazda Kaukazu«.

Roczna z…bycz węgla na G…rnym Śląsku wynosi 43,891.506 ton wartości 393,664.928 mar. w złocie.

Teatr „Bagatela"

„300 dni". Krotochwila w 3 aktach Pawła Gavaulta i Roberta Charveya).

Bezpretensjonalna, mocno pieprzykiem podsypana farsa popularnej spółki francuskiej — znaną jest publiczności krakowskiej z przedstawień w teatrze miejskim im. Słowackiego, gdzie przed kilku laty cieszyła się pamiętnym sukcesem śmiechu. — Wznowiona obecnie pod zmienionym tytułem, mogłaby bezsprzecznie liczyć na powrotną falę powodzenia, gdyby wykonanie jej w rolach głównych choć w części stało wysokim wymaganiom i przypominało werwę zespołu dyrekcji Solskiego.

Na wystawienie farsy francuskiej, teatr „Bagatela" może sobie pozwalać tylko wówczas, gdy dobrze obsadzony i należycie wypróbowany i zgrany ensemble, przyswoi sobie po odpowiedniej ilości prób, szybkość tempa i tę niezbędną werwę i lotność, która jest cechą istotną i nieodłączną francuskiej krotochwili. „L'enfant de miracle" więcej niż którakolwiek inna farsa, musi być grana przez dobrane grono rutynowanych artystów. Obsada, w jakiej podano nam tę sztukę, nie może jej zapewnić należnego powodzenia. — Na właściwem miejscu znalazły się tylko panie Andruszewska i Skalska, która utrafiła w styl salonu i finezji — Z mężczyzn zasłużyli na wyróżnienie pp.: Brzeski, pełen werwy i szczerej prostoty w roli Jerzego Durieux, p. Wojciechowski, wchodzący coraz lepiej w salonowy repertoar francuski i p. Żelawski.

wp.

Z Sejmu.

Warszawa, 19 marca. (PAT) Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu porządek dzienny obejmował 35 spraw.

W drugiem i trzeciem czytaniu przyjęto ustawę o kredycie trzech miljardów marek na pomoc rolną.

WALKA Z EPIDEMJAMI.

Następnie pos. **Meisner** referował sprawozdanie komisji zdrowia publicznego o wnioskach dotyczących **organizacji walki z epidemjami tyfusu plamistego, cholery itp.** Referent stwierdził, że z wyjaśnień rządu danych na komisji wynika, że epidemja w dawniejszych rozmiarach już **przestała grozić**, mianowicie na kresach wschodnich liczba zasłabnięć **znacznie się zmniejszyła.** Oprócz Naczelnego komisarjatu i ministerstwa zdrowia zajmował się także tłumieniem epidemji **J. U. R., ministerstwo kolei i ministerstwo spraw wojskowych,** lecz akcja **nie była skoordynowana.** Naczelny komisarjat postarał się o **pomoc Ligi narodów**, która **przeznaczyła dwa miljony funtów szterlingów** na walkę z epidemjami na kresach wschodnich, stawia jednakże za warunek, aby mogła wglądnąć w budżet państwa polskiego, przeznaczony na te cele. Jestto warunek **nie licujący z powagą państwa.**

Przedstawiciel Nadzwyczajnego komisarjatu pułkownik **Godlewski** skreślił obraz walki, którą stoczył Nadzwyczajny komisarjat z epidemjami. Mówca kończy uwagą, że referent zapatruje się na sprawę pomocy Ligi narodów **zbyt pesymistycznie.** —

NADZWYCZAJNA KOMISJA DLA SPRAW FINANSOWYCH.

Po załatwieniu szeregu drobniejszych spraw, Izba uchwaliła wniosek posła **Osieckiego** o powołanie **nadzwyczajnej komisji sejmowej** z udziałem rzeczoznawców do **spraw finansowych państwa,** wybierając do niej posłów: Kolschera, Głąbińskiego, Diamanda, Radziszewskiego, Wojdalińskiego i Osieckiego.

Na podstawie referatu posła **Adama** przyjęto **ustawę o dodatkach drożyźnianych do pensji inwalidów z roku 1831, 1848 i 1863.**

Przyjęto następnie ustawę o nadzwyczajnym kredycie na zakupno **zagranicznego zboża** na zasiew.

Po referacie posła **Meisnera** uchwalono w drugiem i trzeciem czytaniu **ustawę inwalidzką.**

Konwent seniorów uchwalił zwołać następne posiedzenie Sejmu na dzień 26 **kwietnia,** zaś w razie **gdyby zaszła potrzeba ratyfikacji traktatu pokojowego — na dzień 15 kwietnia.**

Jak głosowali socjaliści.

Warszawa, 19 marca. (»East Express«). Podczas onegdajszego głosowania **nad konstytucją** »en bloc«, część socjalistów — jak donosi »Przegląd Wieczorny« — **wbrew uchwale partyjnej głosowała za przyjęciem konstytucji.** Podobno na naradzie klubu **większość była za głosowaniem,** mniejszości udało się przekonać większość do głosowania **ze względów taktycznych przeciwko ustawie »en bloc«,** lub ewentualnego **powstrzymania się od głosowania.**

NAGŁE ZASŁABNIĘCIE POSŁA DĄBALA.

Z Warszawy telefonują nam: Podczas nocnego środowego posiedzenia Sejmu zasłabł nagle pos. Dąbal. Obecny na posiedzeniu pos. dr Weinzieher, skonstatował u posła Dąbala **objawy tyfusu.** Ponieważ pos. Dąbal nie posiada w Warszawie **własnego mieszkania, przewieziono go do szpitala.**

Z komisyj sejmowych.

Warszawa, 19 marca (PAT). Komisja aprowizacyjna na wniosek posła Rosseta uchwaliła wezwać rząd do zrewidowania w najbliższym czasie rozporządzenia z dnia 20 lutego 1921 r. o ograniczeniu spożywania.

Komisja skarbowo-budżetowa uchwaliła zaproponować Izbie następujących kandydatów na członków **Przybocznej Rady Finansowej:** posła Głąbińskiego jako przewodniczącego i posłów **Diamanda, Kolischera, Osieckiego, Radziszewskiego i Wojdalińskiego,** jako członków.

Plan dalszej demobilizacji.

Warszawa, 19 marca (PAT). W związku z przejściem naszej armji w stan pokojowy, ministerstwo spraw wojskowych przewiduje wydanie w najbliższych dniach następujących rozporządzeń o 1) **bezterminowem urlopowaniu szeregowych,** którzy są właścicielami oraz kierownikami samodzielnych gospodarstw rolnych **a należą do roczników 1898, 1897, 1896 i starszych,** 2) **bezterminowem** urlopowaniu szeregowych **z rocznika 1896 oraz tych szeregowych z pośród roczników 1897 i 1898,** którzy służą już w wojsku cztery albo więcej lat. Rozumie się, że celem zapewnienia sprawnego funkcjonowania niektórych specjalnych rodzajów służby i broni zajdą w rozporządzeniach powyższych **niezbędne wyjątki.**

KONFERENCJA PREZYDENTA MINISTRÓW Z NACZELNIKIEM PAŃSTWA.

Warszawa, 19 marca. (Tel. wł.). Wczoraj w godzinach popołudniowych odbyła się **długa i ważna narada, prezydenta gabinetu, Witosa,** z Naczelnikiem państwa o bieżących sprawach polityki wewnętrznej i zagranicznej. W sferach sejmowych konferencji tej przypisywane jest **wielkie znaczenie.**

WYJAZD NACZELNIKA PAŃSTWA.

Warszawa. Wczoraj o godzinie 12 w nocy Naczelnik państwa wyjechał na miejsce postoju I. pułku szwoleżerów, **gdzie spędzi dzień swoich imienin.**

Wojska sowieckie zdobyły Kronsztad

Helsingfors, 17 marca (PAT). Havas. Godz. 7 wieczór. **Forty 4, 5 i 6 poddały się bolszewikom.** Około 100 uchodźców przybyło do Terjoków. **Wedle ich relacji Kronsztad znajduje się jeszcze w ręku powstańców.**

Helsingfors, 17 marca (PAT). Havas. Godz. 7.15 wieczór. Uchodźcy, którzy przybyli dzi- / siaj z Kronsztadu opowiadają, że rozpoczął się **jeneralny szturm na Kronsztad. Atak był przygotowany już od wczesnych rannych godzin przez niszczący ogień artyleryjski.** W trzy godziny później bolszewicy zaatakowali z **Oranienbaumu, idąc po lodzie.** Równocześnie zaatakowali Chińczycy. Wedle rozmaitych wiadomości, **Kronsztad już się poddał.**

Helsingfors, 17 marca (PAT). Havas. Godz. 9.25 wieczór. Donoszą, że położenie zmieniło się na korzyść Kronsztadu. Pewien oficer, który opuścił miasto we czwartek, opowiada, że **bolszewicy ponieśli ogromne straty z powodu ognia z dział 12 calowych.** Bolszewicy pomimo tego postępują naprzód i mimo że w bliskości twierdzy zasypano ich ogniem z karabinów maszynowych, wtargnęli do Kronsztadu, gdzie **przyłączyli się do nich komuniści, których dotychczas w Kronsztadzie nie zauważono. Późniejszy atak został odparty.** Uczniowie szkoły oficerskiej zostali wypędzeni z miasta. Sądzą, że komuniści, którzy byli w mieście, **poddali się. Garnizon kronsztadzki rozbił jednę baterję,** znajdującą się w Krasnaja Gorka. Flota kronsztadzka strzelała z 22 i 12 calowych dział. Położenie w Kronsztadzie przedstawia się następująco: **baterje w Totleben, Obroczew, Riso i Cheńsku, główne punkty oparcia, znajdują się jeszcze w ręku powstańców. Obwarowania nie doznały poważnych uszkodzeń.**

Helsingfors, 17 marca (PAT). 11 godz. w nocy. Havas. 800 marynarzy kronsztadzkich, którzy przybyli do Finlandji, doniosło, że **Kronsztad poddał się.**

Helsingfors, 18 marca (PAT). Havas. Godz. 1.33 rano. Ze źródeł angielskich donoszą, że **powstańcy cofając się z Kronsztadu, wysadzili okręty wojenne »Petropawłowsk« i »Sebastopol« w powietrze.** Między przybyłymi do Finlandji uchodźcami znajduje się jen. Kozłowski.

ROBOTNICY SOLIDARYZUJĄ SIĘ Z POWSTAŃCAMI.

Kopenhaga, 19 marca. (PAT). Biuro Wolffa donosi: »Politiken« komunikuje z Helsingforsu, iż potwierdza się wiadomość, że wszyscy robotnicy w Petersburgu solidaryzują się z powstańcami w Kronsztadzie. Także i wojsko w Petersburgu jest niepewne. 561 pułk z Krasnej Gorki przeszedł na stronę powstańców.

WALKI Z GRUZJĄ.

Paryż, 19 marca. (PAT). Biuro Reutera donosi, że wedle telegramu, nadeszłego z Batum, bolszewicy zajęli gruzińskie miasto Poti nad morzem Czarnem. Dwudziestoczterogodzinny rozejm, który był zawarty między wojskiem gruzińskiem a bolszewickiem, **dzisiaj upłynął. Wojska gruzińskie toczą dalej walkę.**

BOLSZEWICY PRZYWRACAJĄ WŁASNOŚĆ PRYWATNĄ.

Ryga, 19 marca. (PAT). »Prawda« podaje rezolucję piątego kongresu sowieckiego i ukraińskiego **w Charkowie, wedle którego ziemia ma pozostać prywatną własnością chłopów na przeciąg 9 lat.**

Dział ekonomiczny.

KOMUNIKACJA WODNA W POLSCE.

Z krakowskich kół przemysłowo-handlowych piszą nam:

Rozwijający się obecnie przemysł polski wymaga taniej i dogodnej komunikacji. Najlepiej pod tym względem nadawałaby się rozgałęziona sieć wodna, łącząca szereg centrów przemysłowo-fabrycznych, które, zdobywszy w ten sposób znacznie tańszy środek komunikacyjny, mogłyby temsamem rozwinąć większą pracę wytwórczą. To też sprawa ta od szeregu lat jest przedmiotem ożywionej dyskusji, mimo to jednak dotychczas poczyniono zaledwie minimalne kroki w tym kierunku.

Jakie drogi wodne byłyby nam potrzebne? Nasze zagłębie węglowe, to bogactwo, które w pierwszej linji należałoby wyzyskać i opasać siecią dróg wodnych, prowadzących na północ przez Częstochowę, Piotrków, Łódź, Koło, Włocławek. Ta droga wodna miałaby 721 kilometrów długości, a przynosiłaby, wedle dokonanych obliczeń, 13 procent czystego dochodu. Droga ta, prowadząca na północ aż do morza, byłaby równie odpowiednia dla gotowych produktów, jak i dla węgla. Druga linja szłaby od wschodu na zachód, od Oświęcimia, a trzecia od Wisły na Oświęcim, Kraków do Mielca, stąd na Jarosław, połączona w Gródkach nad Dniestr, a przez Mohylów do Morza Czarnego. Linja ta wynosiłaby 694 kilometrów i dawałaby rentowności 5.6 procent. Mała odnoga 30 klm. od Majdanu do Sandomierza uregulowałaby Wisłę aż do Warszawy i Gdańska. Oprócz tego jest druga odnoga od Koła na zachód do Warty do Poznania, a na wschód od Warszawy do Prypeci. Ta przestrzeń wynosiłaby, licząc od Poznania, 870 kilometrów i dawałaby 11.9 procent rentowności. Obliczenie rentowności wszystkich dróg wodnych w Polsce dawałoby w rezultacie 9.23 procent średnio.

W celu zrealizowania tego projektu zawiązała się Spółka akcyjna Bałtyk-Morze Czarne, która przewiduje okres budowy na 10 lat, z tem, że w razie, gdyby stosunki były korzystniejsze, budowa byłaby skończona w 6 latach. Ponieważ Polska nie posiada do wykonania tak kosztownego projektu funduszów, przeto należy z tej strony liczyć na taki wkład, który mógłby być wpłacony aportami. Wpłata tego rodzaju nie obciąży budżetu wydatków państwowych, a w ten sposób uzyskana kwota pokryje udział państwa w spółce, to jest 225 miljonów marek. Kapitał zakładowy spółki wynosi 500 miljonów marek, z tego 45 procent pokrywa państwo, 25 procent instytucje polskie i Polacy. Mają to być akcje imienne, których sprzedawać nie wolno, reszta 30 procent kapitału zakładowego jest przeznaczona dla zagranicznych instytucyj. Zarząd całego przedsiębiorstwa, kierownictwo, wpływ na budowę należą do rządu, tak, jak gdyby cała budowa wykonaną była za pieniądze rządowe. Koszta budowy pokrywać będą obligacje 5-procentowe, które spółka wypuści w Ameryce, a ponieważ kanały przynoszą średnio 9 procent dochodu, same więc zamortyzują się w latach 90.

Dla wyzyskania środków do budowy konieczna jest pożyczka, najdogodniej dolarowa, długoterminowa, n. p. 90-letnia, dla której musi być udzielona gwarancja państwowa 5 proc. Kosztowność dróg wodnych obliczono na 9 procent, drogi same zatem zdolne są pokryć nietylko oprocentowanie, ale i umorzyć zaciągnięty dług. Przez czas budowy będą interkalarja pokryte z funduszów budowy, a więc skarbu państwa nie obciążą.

TOWARY AMERYKAŃSKIE DLA POLSKI. Poselstwo polskie w Paryżu otrzymało wiadomość z Waszyngtonu, że dział handlowy poselstwa polskiego w Stanach Zjednoczonych zawiązał stosunki handlowe z nowopowstałem konsorcjum banków amerykańskich, celem sprowadzenia do Polski rozmaitych towarów, maszyn, obuwia, ubrania, chemikaljów i środków żywnościowych. Układy są na dobrej drodze i można się spodziewać, że z początkiem kwietnia zamówione towary będą już w Gdańsku.

* **UJAWNIENIE ZAPASÓW.** »Dziennik Ustaw« ogłasza rozporządzenie Rady ministrów w sprawie przymusowego ujawnienia zapasów i wykupu przedmiotów użytku powszedniego. Władze administracyjne lub komunalne mają sporządzić spisy zapasów przedmiotów powszedniego użytku, posiadanych przez wytwórców, handlujących, oraz osoby lub instytucje, które przechowują takie zapasy na rachunek osób trzecich. Osoby i instytucje te będą obowiązane składać deklaracje o ich posiadaniu, przechowujący te zapasy na rachunek osób trzecich powinni nadto wskazać właścicieli. Władze administracyjne lub komunalne zarządzą za zezwoleniem ministra aprowizacji przymusowy wykup zapasów przedmiotów powszedniego użytku. Artykuły, nabyte w ten sposób, należy rozsprzedać bez zysku spożywcom.

DONIOSŁE ODKRYCIE POLSKIEGO CHEMIKA. W naszej rodzimej wytwórczości w przemyśle naftowym doszedł dr Józef Rygier, szef mineralnego laboratorjum rafinerji olejów mineralnych w Drohobyczu do wspaniałego rezultatu dobywania wazeliny wprost z ropy, bez użycia do tej ekstrakcji kwasów, co temsamem nie zmusza nas do oglądania się na rynki pozakrajowe czeskie i niemieckie. O zastosowaniu tego wynalazku zgłoszonego w patentowem biurze w Warszawie, ubiega się rafinerja w Krośnie, która pierwsza ma zamiar na wielką skalę produkować wazelinę polską. W ten sposób powstaje dla Polski jedno z ważnych odciążeń przemysłowych od zagranicy przez produkcję własną.

* **PODATEK OD KART DO GRY.** Z Warszawy donoszą: Polsko-amerykański komitet pomocy dzieciom czynił starania o oddanie mu monopolu na sprzedaż w Polsce kart do gry. Obecnie Polska zużywa 1.500.000 talij rocznie, skarb pobierający podatek 30 Mkp. od talji, ma 80 miljonów Mkp. dochodu. Ministerstwo skarbu sprzeciwia się podobnym monopolom i opracowało projekt podwyższenia podatku na karty 60 Mkp. od talji i z tego dochodu wyznaczyć ma komitetowi polsko-amerykańskiemu odpowiedni zasiłek.

PRZEMYSŁOWCY POLSCY W WIEDNIU. Nasz korespondent pisze nam z Wiednia: W Wiedniu przebywa od dawna wielu osiadłych Polaków, zajmujących wybitne stanowisko w świecie przemysłowym. Wyroby przemysłowe Polaków w Wiedniu oddawna mają dla swej dobroci pokup zagranicą. Przemysłowców tych należałoby ściągnąć do kraju, ożywiłby się przemysł, powstałyby w kraju nowe gałęzie przemysłu. Znam kilku przemysłowców, którzy chociaż tu przeszło 30 lat żyją, tęsknią za krajem, chcieliby tam przenieść swoje warsztaty, swoje maszyny, swoje zakłady. Są to ludzie niezawiśli pod względem ekonomicznym. Należy ich zachęcić do powrotu do kraju.

SPADEK PRODUKCJI CUKRU NA UKRAINIE. Łotewska agencja telegraficzna podaje: Sowiecka rosyjska gazeta »Prawda« ogłasza, że ukraińskie towarzystwo rafinerji cukru wyprodukowało w jednym roku tylko 1 miljon funtów cukru, podczas gdy przed wojną towarzystwo to produkowało 84 miljonów cukru.

ZNIŻKA CEN ZIEMIOPŁODÓW WE FRANCJI. »Le Temps« donosi: Z komunikatu, przesłanego nam przez parlamentarną »grupę obrony włościan«, okazuje się, że ceny ziemiopłodów i wogóle produktów rolnictwa spadają i to w procencie poważnym. I tak cena owsa obniżyła się o 50 procent, to jest o połowę; ziemniaki potaniały o 60 procent, fasola według gatunku o 50 do 60 procent; buraki cukrowe potaniały o 80 franków na tonie; siano o 60 procent, słoma o 70.

Cena nierogacizny u producenta obniżyła się o 30 procent. Cena wełny równie spada. Wina potaniały o 50 procent i wyżej, podobnie i wódki.

Ajencje targowe donoszą. Na ostatnim targu w Samatau (Gers) jaja potaniały o 2 franki na tuzinie. Na targu w Charolles ceny mięsa wołowego, tudzież wyrobów masarskich obniżyły się znacznie. W Hawrze po zakupnie przez gminę wołów marokańskich i zaprowadzeniu jatek gminnych, cena mięsa spadła o 1½ do 2 fr. na kilogramie.

W Dijon spadła cena skór niegarbowanych, jaj, bydła rogatego i młodej nierogacizny.

Wiadomości giełdowe.

Z GIEŁDY KRAKOWSKIEJ. W obrotach papierami przemysłowemi i handlowemi pewne ożywienie. Choć jeszcze znaczna liczba akcyj pozostała wczoraj bez obrotów, w innych znać poprawę. Uderza zwyżka »Trzebini żelazo« o 800 punktów. Zwyżkowały również »Trzebinia mydło« (250), »Elektrownia w Sierszy« (75) i »P. T. H.« (60). Obniżyły się kursy »Sierszy górniczej« (350 punktów), »Automotorów« (100) i »Polskiej Nafty«. Pięć gatunków oddawano po kursach niezmienionych.

Akcje bankowe i papiery lokacyjne bez ruchu, w walutach i dewizach spodziewana i tak oczekiwana ogólna baissa już się rozpoczęła. I tak dolary spadły o dalsze 30 punktów, franki francuskie o 4, marki niemieckie, korony czeskie (gotówka) i lei o ½ punkta, liry o 1.

CEDUŁA KURSOWA GIEŁDY KRAKOWSKIEJ
z dnia 18 marca 1921

	ofiar.	żąd.
Polski Bank Przemysłowy	550'—	600'—
Bank Hipoteczny	630'—	740'—
Pan. Małopolski	750'—	[illegible]
Ziemski Bank Kredytowy	700'—	775'—
Transakcja		730 —
Powszechny Bank Kredytowy S. A.	200'—	—'
Bank Związku spółek zarobk.	4900'—	4000'—
Polskie Tow. handlowe	1025'—	1125'—
Transakcja	1050'—	1100'—
Handl. Spółka akc. »Impex«	600'—	650'—
Transakcja	625'—	620'—
»Polski Glob«	1900'—	2100'—
Żegluga Polska	800'—	900'—
Transakcja		850'—
Zieleniewski	6900'—	7300'—
Transakcja		7000'—
Warsz. Ska akc. bud. parow. I em.	4000'—	4400'—
Warsz. Ska akc. bud. parow. II em.	2200'—	2500'—
»Lemiesz« fabryki masz. roln.	5300'—	5700'—
»Trzebinia« fabr. masz. i narz. roln.	2800 —	3200 —
Transakcja	2900'—	3100'—
»Automotor« fabryka samochodów	2100'—	2300'—
Transakcja		2200'—
»Górka« fabryka cementu	8300'—	8600'—
Gal. akc. zakłady gorn. Siersza	5500'—	5800'—
Transakcja	5600 —	5725'—
»Tepege« Tow. dla przedsięb. gorn.	8300'—	8600'—
Polska Nafta	3300'—	3300'—
Transakcja	3250'—	3200'—
Elektrownia w Sierszy	1760 —	1900 —
Transakcja		1875'—
»Oikos« T. A.	3900'—	4100'—
»Pezet« powsz. zakłady bud.	1200'—	1300'—
Fabr. przetw. tłuszcz. w Trzebini I em.	2700'—	2900'—
Transakcja		2800'—
»Krakus« zjed. fabr. przetw. wysk.	3700'—	3900'—

Waluty i dewizy:

	Kup.	sprz.	czeki	
Dolary	770'—	810'—		
Franki francuskie	56'—	60'—	57'—	61'—
Franki szwajc.	120'—	140'—		
Marki niemieckie	12'—	13'—	12'50	14'—
Korony austr.	115'—	120'—	120'—	125 —
Korony czeskie	10'—	11'—	11'—	12'—
Lei rumuńskie	10'—	11'—		
Liry włoskie	27'—	31'—		

GIEŁDA LWOWSKA z 18 bm.. Ruble carskie po 100. 360—380—420. dumskie po 1000: 63—83. po 250 45—55. franki francuskie 63—60. szwajcarskie 120—130. szterlingi 3300—3400, dolary amerykańskie 800—860. kanadyjskie 600—690. niemieckie po 1000. 1275—1400. po 100. 1175—1300, drobne 1075—1200, rumuńskie po 500: 1180—1280. drobne 1084—1183, włoskie 26—28, czeskie 1050—1150. austrjackie 93—115, inne nienotowane. Dewizy: Londyn 3300—3400. Paryż 60—64, Zurych 125—135, Praga 1125—1250. Wiedeń 127—137, Berlin 1350—1450, Nowy York 800—840, inne nie notowane.

GIEŁDA WIEDEŃSKA z 18 bm.: Renta majowa 100, austr. renta koronowa 100, renta lutowa 100, węgierska renta koronowa 235. losy tureckie 4150. priorytety kolei południowej 5630. Anglobank 1799. Bank Verein 1500. Bodenkredit 2900. austr. Zakład kredytowy 1180. Bank depozytowy 1111. Laenderbank 3220, Merkur 1075. Bank obrotowy 858. Żywnostenska 3898, Kolej północna 23950, Lwów-Czerniowce 4340. Kolej austrjackie 5800. Kolej południowa 3930. Alpiny 8380. Berg und Huetten 13500. Krupp 2190. Poldihuette 5780. Pragereisen 15025. Rima 6200. Scoda 3398, Zieleniewski 6350, Apollo 7800, Fanto 29800. Galicja Karpaty 19600. Galicja 29100.

GIEŁDA SZWAJCARSKA z 18 bm.: Berlin 9'20 Nowy York 576. Medjolan 21'40, Praga 7'65. Budapeszt 1'45. Zagrzeb 4. Bukareszt 7'90. Warszawa 0'62. Wiedeń 1'47½, austrjackie stemplowane 0'90.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.
Wydawca:
RUDOLF OSMAN.

Panna inteligentna

zdolna siła biurowa, pisząca biegle na maszynie, znająca język polski i niemiecki w słowie i piśmie, poszukuje posady w większem przedsiębiorstwie handlowem. Zgłoszenia pod **„Zdolna"** do biura ogłoszeń Feliksa Stattera, ul. Grodzka l. 13. 1723

Do dobrze prosperującego przedsiębiorstwa poszukuję spólnika z kapitałem 5 miljonów marek. Za jednostronny miesięczny zysk 80.000 marek ręczę. Zgłoszenia pod **„Egzystencja"** przyjmuje Administracja „N. Reformy". 1719

3 gęsi

amerykańskie, wielkie, do sprzedania. Ul. Lubicz 21 (pałac w ogrodzie, parter prawy). 1718

Magistra

asystenta, względnie sustentanta i dwóch kasjerek, z kaucją, poszukuje apteka Gralewskiego w Krakowie. 1715 1 3

Ubranie marynarkowe czarne przedwojenne, zupełnie nowe, stół salonowy, mahoń (antyk), nowa maszyna pierścieniowa, palto i zarzutka do sprzedania. Kraków, ul. Mikołajska l. 10, I p., oficyna w drugim podworcu. 1711 1 2

Skradziono

dokumenta wojskowe na nazwisko Franciszek Seremak, Żegota-Poręba. Dokumenty te unieważnia się. 1707

Skradziono kartę zwolnienia

z dokumentami osobistemi na nazwisko Franciszek Życkowski, ulica Płaczki 6. Kartę tę unieważnia się. 1706

Dam 100 kg żyta

za wypożyczenie na 4 miesiące pianina. Zgłoszenia pod „F. Z." przyjmuje Admin. „N. Reformy". 1699

Maszyny masarskie

okazyjnie do sprzedania. — Biuro techniczne, Kraków, ul. św. Marka l. 8, I piętro. 1700

Sukna, ubrania cywilne

na zamówienia poleca

BROSS

Kraków, Floriańska 44.
Telefon 3269.

1712 1 3

Koncypienta

rutynowanego pod korzystnemi warunkami przyjmie zaraz adw. Dr Fragner w Wiśniczu koło Bochni. 1714 1 3

Kto chce zęby sztuczne, nawet połamane, najkorzystniej sprzedać, również **złoto, platynę i srebro,** niech się potatyguje do **T. Czyńskiego na ul. Zyblikiewicza 15,** o., III p., na prawo. — Kupując w prywatnem mieszkaniu, mogę rzeczywiście płacić na wyższe ceny. Zamiejscowi mogą przesyłać pocztą. 1724

„MATURA"

Warszawa — Kraków — Lwów — Poznań.
Główna administracja:
Kraków, ul. Grodzka 32, II p.
godziny urzędowe od 9—1 i 3—6.
Kursa zbiorowe, lekcje indywidualne, kursa korespondencyjne za pomocą wykładów pisemnych dla zamiejscowych i P. T. urzędników. Informacje i prospekta bezpłatnie. 1669 1 2

Ogier

Berber-Orłow ze stadniny ks. Orłowskich, lat 4, karo-gniady, miara 166, jeszcze nie dopuszczany — jest do sprzedania. Zgłoszenia: K. Krzyżanowski, Wilamowice koło Bielska, Małopolska. 1704 1 3

KARETĘ

w dobrym stanie i powóz zamienię na bardzo lekki powóz. Adres wskaże „Ruch", ulica Szczepańska 9. 1720 1 3

Worki na zboże

bardzo tanio.

Urban & Langer
Opawa Č. S. R.
Zastępcy potrzebni!
1634

Kupuję starą garderobę

męską i damską, obuwie. Zawiadomienie pisemne lub ustne. Interes chrześcijański. Draxlerowa, ulica Szczepańska 5, I p., w oficynie. 43 27 40

Otwieram kurs języka angielskiego

metodą Berlitza. Udzielam też lekcyj oddzielnych. Zgłoszenia: Mi...foe, ul. Krzywa 5, I p., od godz. 10—12 przed południem i od 3—5 po południu. 1730 1 2

Panny, piszącej biegle na maszynie, władającej językiem polskim i niemieckim, poszukuje biuro spedycyjno-komisowe. Zgłoszenia pod skrytka pocztowa 63. 17..

Papiery listowe

pocztówki artystyczne, albumy, ramki, portfele, karty do gry, poleca skład papieru i galanterji

Michał Słomiany, Kraków, Sławkowska 2
41 20 25

Potrzebuję
stałej dostawy czystego wosku pszczelnego w większych ilościach. Oferty z cenami i próbkami pod adresem B. Meyer, Sosnowiec, ulica ...iska 6. 1686 2 2

Technik-dentysta

poszukuje posady w godzinach popołudniowych. Zgłoszenia listowne pod **„Zdolny"** przyjmuje Administracja „N. Reformy". 1688 2

PANNA

z kilkoletnią praktyką sądową, przyjmie posadę w banku lub instytucji przemysłowej w Krakowie. Zgłoszenia pod **„J. J."** do biura dzienników i ogłoszeń Marjana Hupczyca, ulica Jagiellońska l. 7. 1689 2 3

KAOLINY

dostarcza wagonami

N. Senft
Kraków, ulica Bonerowska 6.
1611 2 3

Samodzielnego

korespondenta i korespondentki poszukuje Bank rolniczy S. A. Lwów. — Reflektuje się tylko na siły pierwszorzędne. 1564 3 3

Przyjmuję zamówienia na

tomasynę 18/20%
azotniak 16/18%
(wapno azotowe)

Józef Karrach

Lwów, ul. Kościuszki 18.
1591 3 3

Kalkulanta

biegle rachującego, najchętniej z praktyką fabryczną, przyjmie natychmiast fabryka **„Automotor",** Kraków-Dębniki, ulica Barska 12. Zgłoszenia pisemne z podaniem praktyki i referencyj. 1656 2 4

Poszukujemy urzędnika

dobrze obeznanego z manipulacją tartaczną. Zgłoszenia pisemne z podaniem warunków do firmy **„San"** Przemysł drzewny, Kraków, ulica Grodzka 69. 1654 3 3

Widokówki z klasycznych i wojennych rzeźb **Jana Małety,** wzorów 16, do nabycia hurtownie w składzie papieru **A. Zembrzycki,** Kraków, ul. Floriańska 9. 1208 5 5

WAŻNE DLA PAŃ!

Prawdziwie radykalnym wypróbowanym środkiem na wzmacnianie włosów i usuwanie łupieżu jest

Shampoo Dr J. Thomas'a
w woreczkach.

Żądać w perfumerjach, aptekach i drogerjach.
Główna sprzedaż: 1380 1 3
Dom handlowy: Segal, Lilienfeld i Lebendigier
Warszawa, Leszno 18. Telefon 153—24.

Buchalter

obznajomiony z buchalterją komunalną, samodzielny pracownik poszukiwany. Posada do objęcia zaraz, warunki według umowy. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem referencyj przesłać należy do Prezydjum Magistratu miasta Kalisza. 1581 4 4

Instytucja przemysłowo-drzewna

poszukuje: energicznego **fachowego zarządcy** wielkiej eksploatacji leśnej, **urzędników manipulacyjnych** oraz **maszynistów** do lokomotyw i do maszyny parowej stałej. Zgłoszenia z podaniem warunków i życiorysu uprasza się nadsyłać do biura ogłoszeń „Ruch" w Krakowie, ulica Szczepańska 9, pod **„Eksploatacja".** 1717

Uważać dobrze na nazwę „Ferrit", gdyż są w obiegu liche wyroby.

PĘKNIĘCIE ŻELAZA LANEGO

da się zaraz zalutować!

Usunięta wszelka przeszkoda w ruchu przy użyciu 1589 2 3

FERRIT

Jedynie, istotnie dobry środek w kształcie proszku do lutowania lanego żelaza.

Ferritem zlutowany przedmiot nie odłamuje się :: już na miejscu zlutowanem. ::

Samorodne spajanie zbyteczne.

Wyłączna sprzedaż do oddania poważnym firmom.

Cena 1 kg Mkp. 500·—.

Wysyłka poczynając od 10 kg za zaliczką.

Ferrit-Werke
G. m. b. H.
Wiedeń, IV., Wohllebengasse 18.

Uważać dobrze na nazwę „Ferrit", gdyż są w obiegu liche wyroby.

CZEKOLADĘ DESEROWĄ

i do gotowania w dobrym gatunku, w opakowaniu à $^1/_5$, $^1/_{10}$, $^1/_{20}$ i $^1/_{40}$ kg z etykietą dawnej firmy M. Nossek i S-ka zaczęliśmy, po dłuższej przerwie, spowodowanej wypadkami wojennemi, wyrabiać na nowo.

Do nabycia w każdej ilości, po przystępnych cenach:
Skład fabryczny warszawskiej fabryki czekolady

BRACIA CZEKAY i WASIŁOWSKI
Kraków ul. Sienna 12.

Tamże smażone ananasy i pomarańcze w czekoladzie, wiśnie, maliny i truskawki w koniaku i w czekoladzie.

Zlecenia z prowincji pocztą za pobraniem. 1650 2 2

Wicedyrektora

oraz kilku rutynowanych fachowców w dziale ubezpieczeń ogniowych i kradzieżowych dla centrali w Poznaniu, jakoteż dla oddziałów we Lwowie i Krakowie, na korzystnych warunkach poszukuje 1697 1 2

„Vesta"

Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń od ognia i gradobicia
w Poznaniu ul. św. Marcina 61.

WSZECHPOLSKA HUTA MIEDZI

Poznań, biuro centralne ul. Grottgera 5

poleca

każdą ilość blachy mosiężnej i miedzianej w różnych grubościach,

przyjmuje również szmelce mosiężne i miedziane do przerafinowania.

Na żądanie szczegółowe oferty. Na żądanie szczegółowe oferty.

Kupuje stopy (szmelce) mosiężne i miedziane.

Przedstawiciel na Małopolskę:

Tow. techniczne „TETA", Lwów, ul. Sykstuska l. 4.

Adres telegraficzny: „Teta" Lwów 1582 1 4 Adres telegraficzny „Teta" Lwów

Dla artykułu od 16 lat we wszystkich częściach Polski bardzo wielką wziętość mającego i we wszystkich państwach cywilizowanych prawnie zastrzeżonego, z działu chemiczno-technicznego, bawiący w Krakowie dyrektor fabryki nada

główne zastępstwo, ewentualnie prawa wytworu i sprzedaży na Polskę.

Sprzedaż może się rozpocząć zaraz, gdyż są zlecenia, jakoteż odpowiednia ilość towaru, gotowa do natychmiastowego zbytu.

Listowne zgłoszenia poważnych i odpowiedni kapitał mających reflektantów przyjmuje J. Lessing, Kraków, ulica Karmelicka l. 70. 1718

Do sprzedania i natychmiastowej dostawy po cenach przystępnych:

200 metrów kwadratowych deszczółek parkietowych, dębowych, pierwszej jakości, wraz z listwami dębowemi.
100 metrów kwadratowych ... kamionkowych (Steingut), pierwszej ..., trzy centymetry grubości.
30 metrów kwadratowych posadzki kamionkowej (Steingut).
30 metrów kwadratowych flizów białych i kolorowych. 1692 1 2
200.000 sztuk cegły z dostawą w miesiącu maju 1921 r.

Zgłoszenia przyjmuje: Biuro sprzedaży materjałów budowlanych, **Kraków, ul. A. Potockiego 2.**

Kamienice

z wolnem mieszkaniem; lokale na biura; folwarki większe i mniejsze, kopalnia nafty i tereny naftowe w Borysławiu sprzeda biuro „Uczciwość", Kraków, ul. Podwale 3, parter. 1642 2 2

NASIONA WARZYWNE
NASIONA KWIATOWE
NASIONA ROLNE - - - -
pierwszorzędnej proweniencji

DRZEWKA OWOCOWE PIENNE
DRZEWKA OWOCOWE KARŁOWE
DRZEWKA I KRZEWY OZDOBNE
najlepszej jakości 1644 1 2

POLECA NA SEZON WIOSENNY

SKŁAD NASION: ul. Radziwiłłowska 19, Telefon 364

„POMONA"

SZKÓŁKI: ul. Warszawska l. 75 (za rogatką Warszawską)

KRAKOWSKA SZKÓŁKA DRZEW
W KRAKOWIE

Prosimy żądać cennika nasion. Ceny drzew na żądanie listownie.

PAPIER

oferuję wszelkiego rodzaju papier: bezdrzewny, konceptowy, drukowy, satynowany, Havanna, Pelleur, Hartpost, afiszowy, „Superior", z własnego składu w Krakowie.

TABLICZKI SZKOLNE

RYSIKI I PIÓRA, jako zastępca pierwszorzędnych fabryk zagranicznych, oferuję z mego składu w Krakowie, oraz przyjmuję zamówienia na sezon szkolny.

BERNHARD RATZ, KRAKÓW, ULICA SENACKA L. 6.
WIEDEŃ II., VORGARTENSTRASSE 195. — 1525 2 2

„GAFOTA"

Lwowska fabryka obuwia
Spółka akcyjna we Lwowie

wypłaca w myśl uchwały Walnego Zgromadzenia akcjonarjuszy z dnia 10 marca 1921 r. za okres administracyjny od dnia 1-go lipca 1919 r. do dnia 31-go grudnia 1920 r.

20% dywidendę

p. a., t. j. 30% za 18 miesięcy, w kwocie 42 Mkp. od każdej akcji I i II emisji.

Akcjonarjusze mogą podjąć przypadającą im dywidendę od dnia 15 marca 1921 r., za złożeniem kuponów Nr 1 do 8 od akcyj I emisji i kuponów Nr 1 od akcyj II emisji w Polskim Banku Przemysłowym we Lwowie i wszystkich jego oddziałach, oraz w Powszechnym Banku Kredytowym we Lwowie i oddziale jego w Krakowie. 1674

B. KASPROWICZ

w Gnieźnie

Oddział w POZNANIU, ul. 27 Grudnia - Probiernia

JENERALNE REPREZENTACJE NA MAŁOPOLSKĘ:

„KOMPAS"

POLSKIE BIURO MIĘDZYNARODOWEGO HANDLU

Kraków, Smoleńsk 16, Lwów, Hotel Europejski

Pioner wynalazca doborowej polskiej fabrykacji likierów, wódek, starek, ukropków w b. zab. pruskim.

72 razy premjowana medalami złotymi, dyplomami, nagrodami honorowemi i państwowemi.

1469 2 3

Kierownictwo laboratorjum spoczywa w ręku założyciela firmy, posiadającej 45-letnią praktykę.

W Drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 13. Wydaw. ... Redaktor L. K. Górski.